Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President.
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

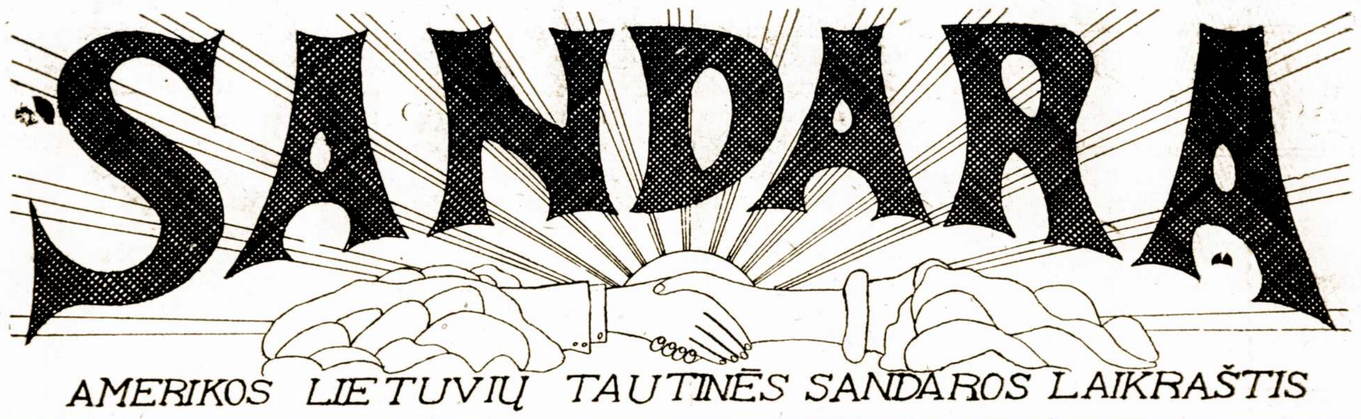

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
JUN 23 1921

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 24 So. Boston, Mass., Birželio (June) 16 d. 1921 m. Metai VIII

VILNIAUS ATVADAVIMUI

BONŲ PALUKAS ATMOKA

SVARSTYS LIETUVIŲ-LENKŲ GINČĄ BIRŽELIO 17

STEIG. SEIMO DARBAI

DAUG TREMTINIŲ GRĮŽTA IŠ RUSIJOS LIETUVON

"ELTOS" ŽINIOS.

VILNIAUS ATVADAVIMUI.

Gautomis žiniomis Tautų Sąjungos Taryba birželio 17 dieną vėl svarstys lietuvių-lenkų ginčus dėlei Vilniaus ir visos lenkų okupuotos Lietuvos. Tai yra diplomatų darbas.

Ką turi daryti Amerikos lietuviai, aiškinti ilgai neprisieina. Buvusiai Lietuvos Misijai ir Lietuvos Atstovybei jau nekartą prisiėjo kviesti Amerikos lietuvių visuomenę prie aukų, prie uoliesnio Lietuvos laisvės bonų pirkimo, kad suteikus savo respublikos valdžiai ir žmonėms tinkamos paramos dėlei apsigynimo nuo svetimų užpuolikų, kurie tyčiojasi ne tik paveržti iš musų Lietuvos sostinę, bet ir musų žemės ir musų laisvės.

Buvusis Lietuvių Suvažiavimas Washingtone yra suradęs tinkamą atsaką:

Nuo birželio 14 dienos, š. m. kiekviena lietuvių kolionija privalo padaryti pas save aukų sąvaite kad per tą sąvaitę parinkus kuodaugiaus aukų Vilniaus ir kitų lenkų užimtų Lietuvos dalių atvadavimui, kad išparduvus kuodaugiau laisvės bonų.

Šiame pasiryžime turėtų dalyvauti visos paskolos stotys ir kitos visuomenės organizacijos.

Tuo tarpu Lietuvos valdžios įsakymu atvykęs yra Amerikon naujas Lietuvos atstovas gerb. Voldemaras Čarneckis. Todel visos stotys, visos organizacijos teikitės pasirodyti savo darbštumu naujoje Lietuvos atstovo akyvaizdoje.

Nors šiandie piniginė nuo Amerikos lietuvių pagelba Lietuvoje yra didžiai reikalinga, tačiau žinokite, jog Lietuvos valdžia yra tvirtai pasiryžusi atlikti savo pareigas dėlei apmokėjimo nuošimčių. Tam tikslui reikalingi pinigai yra sudėti ir paliekami Lietuvos Atstovybėje.

Šiandie jau atsiranda daug bonų pirkėjų, kurie šiais metais nereikalauja apmokėjimo už kuponus ir tuos kuponus šių metų, (o kiti net už kelių metų kuponus) aukuoja Lietuvos valdžiai. Suprantama, jog tokią auką Lietuvos Atstovybė su padėka priima ir visiems aukotojams prisiunčia tam tikrai pagaminus spalvuotus pakvitavispalvuotus pakvitavimus.

Jeigu kuriai stočiai butų priduota šių suaukotų kuponų, tai tegul ji juos parsiunčia Paskolos Skyriui prie Lietuvos Atstovybės, kursai jau išsiuntinės pakvitavimus patiems aukotojams surodytais adresais. Apie tvarką išmokėjimo nuošimčių, pridedamas atskiras pranešimas.

Taigi broliai ir sesers, amerikiečiai, pasidarbuokite ir atlikite savo pareigą Vilniaus atvadavimui — parinkite aukų, papirkite, kas tik galite, dar daugiau bonų. Suprantama, dabar perkantieji bonus, užaugusius nuosimčius privalo damokėti.

Jonas Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoj.
10-VI-1921.

Delei nuošimčių išmokėjimo

Nuo ateinančio liepos mėnesio pirmos dienos, š. m., bus išmokami nuošimčiai už Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus, už šiuos 1921 metus. Nuošimčius mokės **Lietuvos Atstovybė, Paskolos Skyrius, 370 Seventh Avenue, New York, City.**

Kurie yra pirkę Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus, šiuomi yra raginami, laikui priėjus nukirpti šių metų kuponą nuo savo bono ir pasiųsti Atstovybės raštinėn virš paduotu antrašu.

Už prisiųstus kuponus Paskolos Skyrius išsiųs pinigus, butent už $50. bono kuponą $2.50, už $100. bono kuponą $5.00, o už $500 bono kuponą $25.00

Kerpant kuponą, prašome tėmyti, kad butu šių 1921 metų, nes tik už šios metus dabar nuošimčiai bus mokami.

Kurie yra išvažiavę Lietuvon, tie privalo kreiptis Lietuvos Valstybės Iždinėn, ten jiems nuošimčiai bus išmokami sulig dienos kurso.

Lietuvos Atstovybė Amerikoje
Paskolos Skyrius

IŠ STEI. SEIMO DARBUOTĖS

Raštu iš Balandžio 1-mos dienos Lietuvos Atstovybė buvo užprašiusi Lietuvos Telegramų Agenturą "ELTA" teikti platesnių žinių iš Steigiamojo Seimo darbuotės ir apie eiseną derybų su lenkais.

Laišku iš Gegužės 14 dienos š.m. "ELTA" yra prisiuntusi tokių žinių, dalį kurių čion ir paduodame:

"Lenkų-Lietuvių derybos dabar vyksta Bruksely. Musų valdžia ir visuomenė pasiryžusi atgauti Vilnių. Mes tinkam daryti su lenkais ekonominę sutartį bendrai su kitomis Pabaltjurio valstybėmis ir dalyvausim militarinėj konvencijoj su lenkais.

Sutarties su Lenkija projektas jau atiduotas Tautų Sąjungai ir įvairių svetimų kraštų atstovams.

Paskutinėm dienomis Steigiamasis Seimas pirmu skaitymu yra priėmęs "Žemės Reformos" įstatymą. Iš svarbesnių nesenai buvo priimti:

1) Pradedamoms mokykloms Lietuvoje įstatymas.

2) Dvarų darbininkų samdymo ir atstatymo įstatymas.

3) Šaulių Sąjungos įstatymas.

4) Priverstino valstybinio trobėsių nuo ugnies apdraudimo įstatymas.

5) Kariškiems žeme aprupinti įstatymas.

6) Lietuvos Atstatymo Komisarijato įstatymas.

7) Valstybinio Apdraudimo įstaigos įstatymas.

8 Kovos su galvijų maru (džuma) įstatymas.

9) Lietuvos Tarptautinio Banko įstatai.

10) Medicinos praktikos teisių Lietuvoje įstatymas.

11) Azerbeidžiano Socialistinės Tarybų Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Demokratinės Respublikos Vyriasybės sutartis del teisių garantijų tų Respublikų piliečiams gyvenantiems kitos Respublikos teritorijoj.

Steigiamojo Seimo Konstitucijos Komisija rengia Lietuvos Konstitucijos įstatymą, kuris veikiai bus patiektas plenumui.

Antroji Lietuvos Gynimo Pasloka šiomis dienomis bus įnešta St. Seiman ir atiduota Finansų Komisijai, kuri paruoš Seimo plenumui.

Šiomis dienocis eina Lietuvos farmaceutų ir dantų gydytojų suvažiavimai sąjungos įkurimo tikslu."

Kaip žinia, lietuvių - lenkų derybos Briuselyje nutruko ir visas ginčas vėl bus patiektas svarstyti Tautų Sąjungai.

Birželio 7 dieną yra gautas "Eltos" kablegramas tokio turinio:

"Tautų Sąjungos Taryba susirinks Genevoje, Sveicarijoje birželio 17 dieną, Hymans referuos apie Briukselio derybas."

Lietuvos Informacijų Biuras.
8-VI-1921.

"ELTOS" ŽINIOS.

(Prisiųstos paštu Liet. Inf. Biurui).

ĮSIKURĖ KLIUBAS.

Gegužio 5 d., š. m. Vilkaviškio inteligentų pastangomis tapo įkurtas kliubas "Bijunas". Įstatai, su kai-kuriomis pataisomis bei pakaitomis, priimta čia prieš karą gyvavusio rusų valdininkų kliubo. Nario mėn. mokesnis nutarta mokėti po 20 auks, kas mėnuo, tik iš karto už tris mėn. iš kalno reikalingam kapitalui sudaryti. Išrinkta komisija iš 5 asm. kambariui ir kitoms įmonėms parupinti. Iš karto įsirašė 33 nariai.

ATSIŠAUKIMAS Į VILNIAUS GYVENTOJUS.

"Slowo Wilenskie" analizuoja Aukštosios Silezijos sukilimą ir 1919 m. spalių mėn. Vilniuje želigowskio pasirodymą. Šaukia Vilniaus gyventojus organizuotis Aukšt. Silezijai pagelbą nešti ir aukas rinkti. Straipsnis baigiasi žodžiais:

"Sileziečiai, kovodami už laisvę, kovoja kartu ir už Vilniaus postulatus. Vienokis jų ir Vilniaus likimas. Taigi rinkim Silezijos sukilėliams aukas ir mitinguose pareiškim musų solidarumą Silezijos didvyriams."

SMULKIOS ŽINUTĖS.

Gegužės 2 d. išėjo iš Maskvos musų Atstovybės vizuotas Lietuvos tremtinių Ufos ešelonas, susidedąs iš 665 asmenų.

Gegužės 6 d. išėjo iš Maskvos pirmas visuotinas Lietuvos tremtinių Kazaniaus ešelonas, susidedąs iš 544 asmenų. Ešelone grįžta vaikų rieglauda, Steponavičaitės vedama. Drauge grįžta profesorius Jarosevičius. Kauno Vandens Kelių Rajono pranešimu, gegužės 4 d. atplaukė Kaunan garlaiviai "Laisvė" ir "Lietuva."

Paštų Telegrafų ir Telefonų Valdybos pranešimu, Aluntoje atidaryta pašto įstaiga.

Gegužės 13 d. lenkų partizanai užpuolė musų sargybą Norvidų dvare, bet šautuvų ugnimi buvo išvaikyti.

Gegužės 14 d., naktį lenkų partizanai užpuolė musų sargybą tie Maravile, bet, Pavištaičių kaimo sargybai padedant, šautuvų ugnimi atmušti.

VIDUNAS TELŠIUOSE.

Balandžio 22 dieną sugrįžo į Telšius Vidunas. Telšių gimnazija jį iškilmingai priėmė. Tą dieną vainikais papuoštoje gimnazijos salėje Vidunas laikė savo pirmą kalbą. Jai pasibaigus padaryta ekskursija į Dirkštelių mišką. Diena buvo graži, gimnazijos mokytojai ir mokiniai linksminosi.

Vidunas turi vyresnėse klesėse keletą pamokų: filozofijospsichologijos ir lietuvių kalbos. Tam tikromis valandomis atsakinėjo į mokinių klausimus. Be to mokino jis chorą dainų ir giesmių.

Balandžio 30 dieną, ekskursijos metu, miške pasakojo apie Sokratą ir aiškino jo mokslą.

Vidunas remia Žemaičių Teatro Rumų Statymą Telšiuose. Gegužės 1 dieną, gimnazijos salėje turėjo paskaitą "Lievnamis ir Teatras." Paskaitos įplaukos paskirtos Teatro Statymo Fondui. Vidunas mano dar ir daugiau panašių paskaitų paruošti.

LENKAI SUĖMĖ LIETUVĮ KUNIGĄ.

Lenkų laikraštis "Gazeta Krajowa" rašo: "Prieš sąvaitę Gervėtuose buvo suimtas lietuvis kunigas Jakuvanis, kuris čia darbavosi jau 11 metų ir buvo labai mylimas. Jam prikaišiojo, buk jis agitavęs prieš lenkų valdžią, ir tai tik del to, kad jis niekuomet nešlėpdavo savo nuomonės ir kartais žmonėms duodavo skaityti "Straž Litwy." Bet, rodos, tas laikraštis buvo legalis. Ar tai jau "Vidurinėje Lietuvoje" nėra laisvės ir kiekvienas negali manyti, kaip nori, o visi gyventojai turi taip manyti, kaip "Straž Krasowa" arba "Rzeczpospolita?"

Gegužės 1 d. Meno Kurėjų Draugijos rupesniu buvo atidaryta meno paroda, kur žymią dalį sudaro a. a. M. K. Čiurlionienės paveikslai (apie 150 numerių) daugiausia temperos dažais atlikti. Jų tarpe "Rest", "Ropą," "Amuras" veik visos "Sonatos", sutvėrimas pasaulio, "Zoliano" ir "Ziemos" ciulai. Be Čiurlionies parodoje yra dailininkų: A. Varno, A. Žmuidžinavičiaus, K. Sklerio, Šimonio, Kalpoko, Jomanto, Galdiko ir kitų kuriniai.

Atvyko į Kauną žymesnieji Latvių operos artistai:

P-nas Benseldt (sopranas), p. Kaktin, (baritonas), p. Daugull, (žymiausias pianistas) ir dalyvavo Lietuvos Operos Tarybos koncerte tikslu suartinti Lietuvos ir Latvijos tautas meno srityje.

Susisiekimo Ministerija nupirko iš Klaipėdos krašto direktorijos garlaivį "Nemuną", kuris šiomis dienomis atvyko į Kauną ir pradės plaukioti tarp Kauno ir Jurbarko.

Atsišaukimas į Progresyviską Visiuomenę.

Mes, Waterburio progresyviškų draugijų sąryšis, laikytame mėnesiniame susirinkime gegužės 24 d., 1921 m. tarp kitko nutarėme atsiliepti į visas Amerikos progresyviškas draugijas bei visuomenės veikėjus, kviesdami su apkalbėjimu viešai per laikraščius, ar ne reikalas butų sušaukti Amerikos progresyviškų (pirmeiviškų) draugijų bei progresyviškų veikėjų suvažiavimą, kada apie pabaigą šių metų, kad butų laiko visapusiškai prisirengti.

Mes savo užmanymą pamatuojam tuomi, jogei yra reikalas progresyviškai visuomenei susirišti į bendrą rišį, išrenkant bendrą centralį komitetą, vedimui progresyviškos visuomenės reikalų, nes šiame laike yra daug bendrai apkalbėjimo vertų dalykų čion, Amerikoje taipgi nusistatytum bendrą veikimą, kas-link Lietuvos reikalų šioje svarbioje kiekvienam lietuviui valandoje, nes ten daug yra reikalų, apeinančių mus visus. Mes manome, jogei susirišus Amerikos progresyvei visuomenei į bendrą ryšį su centru prišakyje, mes daug ką galėtume pasekmingiaus nuveikti labui Lietuvos žmonių ir visos Lietuvos.

Ir budami susiorganizavę, mes daug pagelbėtume Lietuvos darbo žmonėms jų veikime.

Šiuomi mes kviečiame Amerikos pirmeivišką visuomenę išreikšti savo mintis tame reikale viešai per laikraščius, ir jei rasis tam pritarimo, rengtis išanksto prie susivažiavimo, nuskiriant tam laiką ir vietą.

Waterburio Progr. Drg. Sąryšio Sekretorius,
Stasys Senkus,
1162 Bank St.
Waterbury, Conn.

P. S. Meldžiame šį atsiliepimą pakartoti ir kitų laikraščių. S.S.

CAMBRIDGE, MASS.
žodis Visuomenei.

Gegužės 26 d. buvo viešas susirinkimas, Kelley School salėje. Mitingą atidarė P. S. pirm., J. Klimavičia, 8 v. v., paaiškindamas, kad gavo atsišaukimą nuo Lietuvos Atstovybės per vėlai, tai prisėjo šaukti per lapelius visuomenės susirinkimą. Kadangi taip trumpu laiku buvo darbas atliktas, tai neperdaugiausia žmonių prisirinko, bet pasirodė visokių organizacijų veikėjų ir pašalinių žmonių. Pirmiausia buvo skaitytas laiškas nuo Atstovybės, kuriame kviečia visus, be skirtumo dalyvauti suvažiavime gegužės 31 d., Washingtone, kaip tai: Bonų statis, L. P. S., draugijas, kuopas ir įvairias organizacijas. Laiškas vienbalsiai priimtas. Plačiai svarstant apie visus dalykus ir Lietuvos reikalus, nutarė siųsti vieną delegatą varde visuomenės nuo Cambridge lietuvių. Rinkta iš trijų kandidatų, išrinktas Juozas Klimavičia. Svarstant, kur gauti lėšų kelionei, išrinkta vieša komisija iš keturių narių, kad jie galėtų atsišaukti į draugijas ir kuopas, paskirstant po dalį tų lėšų. Jeigu nebus kito išėjimo, taipgi nutarta, kad vieša komisija surengtų masinį mitingą su prakalbomis, kaip tik delegatas sugrįž iš Washingtono. Taipgi nutarta, kad viešos komisijos atsakomybei bus P. S., iki darbas bus užbaigtas. Taigi kviečiam skaitlingos visuomenės ir visų veikėjų atsilankyti, kaip tik pasirodys masinio mitingo lapeliai. Reikalas yra svarbus visiems dėti savo spėkas į vienybės ryšį ir statyti savo reikalavimus, kad but naudingi sau ir žmonijai, ir daugiau domės kreipti į Lietuvos reikalus, nes tai svarbi valanda dėlei Lietuvos nepriklausomybės.

Viešo Kam. Narys,
Juozas Versackas.

PROTESTO REZOLIUCIJA
Prieš Lietuvos Žemės Fef. Kom. Nutarimą.

Liet. Pil. S-gos 81 skyrius, Detroit, Mich., savo susirinkime, laikytame gegužės 29 d., 1921 m. svarstė žemės ref. kom. nutarimą, butent, kad atimant nuo dvarponių žemę turi turi buti jiems atlyginta nuo 80 iki 600 auks už dešimtinę. Taigi remdamiesi tais faktais: 1) kad veik visi dvarponiai įgijo Lietuvos žemę netiesotu budu; 2) kadangi šimtmečiais naudodami Lietuvos žemes krovė sau milijonus su nuoskriaudą kaimiečiams; 3) kadangi dvarponiai dabartiniu laiku pasirodė didžiausi Lietuvos neprigulmybės priešai, stodami į lenkų legijonus ir tverdami P. O. W. organizaciją; 4) kadangi su dvarponių pagelba lenkai turi užėmę musų sostinę Vilnių,—

Taigi mes griežtai protestuojame prieš tokį žemės ref. kom. nutarimą.

Taipgi kartu prašome Lietuvos Steig. Seimo, kad žemės reformos klausimą išrištų teisingumo keliu, be atlyginimo dvarponiams.

Varde L. P. S-gos 81-mo sk.
Pirm. **J. Laukonis,**
Rašt. **F. Matuzas.**

IŠLEISTUVĖS IR PRIIMTUVĖS.

Bostono lietuviai nutarė pasikviesti buvusį Lietuvos atstovą, gerb. J. Vileišį ir naująjį gerb. V. Čarneckį ir birželio 20 d., (panedėlio) vakare iškelti abiems drauge vakarienę — pirmajam, kaipo išleistuves, antrajam kaipo priimtuves. Kadangi laikas yra trumpas, tad norintieji dalyvauti tegu pasiskubina užsiregistruoti. Užsiregistruoti galima "Sandaros" ir "Keleivio" Redakcijose ir pas p. K. Šidlauską.

A.L.T.S. REIKALAI

PUSMETINIS POSĖDIS.

Pereitame "Sandaros" numeryje tilpo A. L. T. Sandaros centro pirmininko, gerb. P. J. Žiurio, pranešimas, jog liepos 2 d. įvyks Sandaros Centro Valdybos posėdis. Prasidės 2-rą valandą po pietų, A. L. T. S. 7-tos kuopos kambaryje, 327 E St., So. Boston, Mass. Šišai pusmetinis sandariečių posėdis bus labai svarbus, kadangi jame bus pajudinti keli svarbūs klausimai, kuriuos turėsime apkalbėti. Pertaigi yra pageidaujama, kad išgalinčios kuopos prisiųstų atstovus į šį pusmetinį posėdį. Gi tos kuopos, kurios toliau yra ir nepajiegs atstovų prisiųsti, tai yra pageidaujama, kad paduotų įnešimus bei gerus sumanymus labui musų organizacijos ir tautos. Taipgi, kad padaryti šį pusmetinį posėdį įspudingu, kviečiame visus sandariečius prisiųsti pasveikinimo laiškus, pridedant nors po mažą dovaną. Kad po šio suvažiavimo arba posėdžio, iki busimo seimo palėtume galutinai užbaigti išmokėti likusią skolų sumą, ir ateinančiam seime suvažiavę apčarti ir išleisti savo organą bent du kartu sąvaitėje. Tad, kiekvienas sandarietė ir sandarietis, bukime iš kalno prisirengę sutikti liepos 2 d., padarykime ją įžymią musų organizacijos istorijoje, galutinai pasiliuosuodami nuo skolų.

Laukdamas nuo visų visopusiškos paramos šiam suvažiavimui, pasilieku.

Su gilia pagarba,

K. J. PAULAUSKAS,
A. L. T. S. Sekr, - Adm.

PAREIŠKIMAS.

New Britain, Conn.
Gegužės 25, 1921.

P-čiui A. Osteikai,
401 Main Street,
New Britain, Conn.

Gerbiamasis Tamista:—

A. L. T. Sandaros Connecticut valstijos Apskr. Valdybos susivažiavimas gegužės 22 dieną, 1921, New Haven, Conn. rezignavus p-lei A. Šeštokiutei nuo sekretoriaus vietos, gerbiamasis Tamsta, kaipo vienas iš veiklesnių narių po Conn. valstiją buvote rekomenduotas ir išrinktas į apskričio raštininką iki sekančio metinio susivažiavimo. Taigi šiuomi meldžiu pareikšti savo nuomonę, ar apsiimsite skiriamą užduotį Sandaros Apskričio reikaluose? Jeigu apsiimsite, Tamstai bus suteikta visos reikalingos informacijos ir dokumentai su 1-ma diena birželio, 1921.

Su augšta pagarba,

Ant. Mikalauskas
A. L. T. Sandaros Conn. Apskričio Vald. Pirm.

Taigi šiuomi pareiškiu, kad apsiimu raštininko vietą, ir stengsiuos atlikti man pavestą darbą, kiek mano aplinkybės pavelįs.

Su augšta pagarba,

A. P. OSTEIKA,
401 Main St.,
New Britain, Conn.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

W. LYNN, MASS.

Birželio 5 d. vietinė A. L. T. Sandaros 40 kp. statė scenoje du veikalu: "Ekspropriatorius" ir "Tarnas Įpainiojo". Kadangi vakaras buvo šiltas, tai publikos susirinko neskaitlingai. Lošimas, galima sakyti, nusisekė gerai, kas parodo, jog sandariečių veikimas kas kart pradeda rodytis prakilnesnis. Taipgi reikia pastebėti, jog lošime labai puikiai pasirodė musų jaunos lietuvaitės — sandarietės, kaip va: Juozienės, Kazabuckio tarnaitės rolėje V. Ginkiutė; Mortos rolėje O. Uždaviniutė; Alenos rolėje A. Kairevičiutė; Jedvygos rolėje O. Vengraičintė. Taipgi ir vyrai lošė pusėtinai gerai, kas labai džiugina, kad vietinė Sandaros kp. pradėjo sparčiai augti narių skaitliumi ir pasirodė savo prakilniu veikimu. Tad linkėtina visam vietiniui jaunimui stoti į sandariečių eiles ir kartu veikti Tėvynės labui. Priegtam reikia paminėti, jog pertraukoje kalbėjo Stasys Mockus iš So. Boston, kuris trumpoje kalboje paaiškino sandariečių siekius ir karštai visus ragino prisidėti prie Sandaros ir visiems sykiu veikti dėl Tėvynės labo. Svecias.

TAMAQUA, PA.

Gegužės 23 d. ekstra susirinkime S. L. A. 204 kuopos apkalbėta, kad bendrai susidėti su kitomis draugijomis ir pasiųsti delegatus į lietuvių seimą į Washington, D. C., kad išreikalavus pripažinimą Lietuvos valstybės. Į komitetą įėjo: A. J. Banišauskas, J. Kamziura ir A. Vienskunas ir į tą kelionę paskyrė $25.-00.

Tuo pačiu vakaru laikė ekstrą susirinkimą Sandaros 47 kuopa. Sandaros iždas nėra kupinas, bet nariai atjausdami, kad reikalas yra dirbti Lietuvai, savo tėvynei, tai ir paskyrė tai kelionei $5.00 ir išrinko 3 atstovus prie bendro darbo: A. Yapanavičių, A. Lecinską ir M. Milbudą. Ir tolimesniai Sandaros kuopa nutarė laikyti susirinkimus vis trečią panedėlį kiekvieno mėnesio. Sekantis susirinkimas bus birželio 20 d., 7 valandą vakare, P. Belio svetainėje. Taipgi kuopa išsirinko komitetą parengimui pikniko girioje, ant tyro oro, Sedgam Parke. Piknikas įvyks birželio 19 d.. Šitos dvi kuopos labai yra gausiai prisidėję prie sušelpimo Raudonojo Kryžiaus ir mokslo vyrų nelaimėje, kaip tai lietuvių raštininko Šerno ir t. t.

Gegužės 27 d., 7 val. vakare aštuonių draugijų atstovai laikė konferenciją draugijų svetainėje, išrinko 3 delegatus iš 24 atstovų važiuoti į Washington, D. C., į lietuvių konvenciją. Į delegatus įėjo: A. J. Banišauskas, M. V. Vilkaitis, S. Šeštakauskas ir J. Vilkaitis.

Garbė tamaquaiečiams, kad išvien be skirtumo dirba.

Inis.

SILVER CREEK, PA.

Kasyklose Užmušė Sandarietį.

6 kuopos narys, Andrius Jarmaka iš Middleport, Pa., "Sandaros" geras skaitytojas, likos užmuštas anglių kasykloje. Jam su draugu bedirbant, ant jų dviejų užgriuvo anglių, jau jiems besirengiant eiti namo 2-rą valandą po pietų, gegužės 24 d. Ir jie išbuvo užgriuti iki gegužės 25 d., 4 val. po pietų, t. y. 26 valandas A. Jarmaka mirė tą pačią dieną, 6-tą val. po pietų, jo draugas likosi gyvas, tik viena koja labai buvo suspausta, tai nežinia, kaip jam pagis.

J. Klimaitis,
Sandaros Raštininkas.

WORCESTER, MASS.

Iš Sandariečių Veikimo.

Nedėlioje, birželio 5-tą d., 11-tą val. iš ryto, L. D. D. D. "Aušrelės" kambaryje, 83 Green St. A. L. T. Sandaros 16-ta kuopa laikė mėnesinį susirinkimą. Susirinkime dalyvavo skaitlingas narių burelis; susurinkimas taipgi buvo gyvas. Protokolų rašt. K. Budinavičius susirgo, tad jo vieton susurinkimo buvo paskirta p-lė J. Rauktytė. Susirinkimui prasidėjus tapo išduoti raportai atstovų iš N. A. Apskričio sandariečių suvažiavimo, įvykusio geg. 1-mą d. Raportus išdavė A. Martišius ir V. M. Čekanauskas. Raportai priimti. Taipgi išklausytas raportas F. Skliuto, kaipo kuopos organizatoriaus. F. Skliutas savame raporte pažymėjo, kad bedarbių laikais neturėjo pasekmių, tai viena; antra, kadangi įvairųs užsiėmimai nedavė progos eiti organizatoriaus pareigas. Feliksas Skliutas buvo padavęs prašymą paliuosuoti jį nuo organizatoriaus pareigų, bet kp. pirm. prašymu pasiliko ant toliaus organizatoriu ir pasižadėjo darbuotis.

Taipgi tapo paskelbta kuopos tolimesnis veikimas, ypatingai organizatyvis. Kuopos pirm. V. M. Č. savo kalboje ragino visus narius, kad imtųsi už darbo ir atlikti savo pareigas organizacijos labui. Visi kp. nariai pasižadėjo buti aktyviais nariais, taipgi pasižadėjo kas mėnesį prirašyti po naują narį prie A. L. T. S. 16-tos kp.

Antgalo buvo svarstomas 4-tos d. liepos N. A. sandariečių apskričio išvažiavimas, ir tapo nutarta dalyvauti tame išvažiavime. Išvažiavimo reikalais pavesta rupintis A. Martišiui, F. Skliutui ir V. M. Č. Taipgi nutarta surasti vietą, kur galima butų surengti viešas piknikas kuopos naudai.

Worcesterio sandariečiai ko tolyn, to vis daugiau pradeda veikti. Tiesa, musų kuopa jau buvo perdaug užmigus, tad jau laikas atėjo budėti. Smagu butų matyti musų kuopos narius tikrais darbininkais. Šiame susirinkime vienas narys prisirašė.

Worcesterio sandariečiai pasižadėjo kp. narių skaičių padvigubinti iki N. A. Apskričio sandariečių suvažiavimo, kuris įvyks Worcesteryje. Aš geisčiau matyti musų sandariečių prižadų rezultatą. **Sermėgius.**

SUSIRINKIMAI.

ROCHESTER, N. Y.

Susirinkimas.

A. L. T. S. 21 kuopos įvyks susirinkimas birželio 19 dieną, nedėlioje, 4 val. po pietų, po num. 551 Joseph Ave., svetainėje, ant 3-čių lubų. Gerbiamieji nariai! Teikitės atsilankyti neatbutinai, reikia užsimokėti duoklė — tą neatlikus, turėsim organą "Sandarą" sulaikyti. Mes tikimės, kad nei vienas nenorėsite skirtis su pamylėtu laikraščiu, kuris triusias musuų labui.

Su pagarba,

Sekr. **Stasys Klimaitis.**

T.M.D. Reikalai.

Apie Washingtono Lietuvių Suvažiavimą.

Lietuvių Suvažiavimą į Washingtoną šaukė Lietuvos Atstovybė. Tai jau buvo antras Amerikos lietuvių suvažiavimas Amerikos sostinėje. Šiuo metu, prie naujosios Amerikos valdžios administracijos, šisai suvažiavimas gan pasižymėjo gerai, pavyzdingai.

Jau pirm suvažiavimo T. M. D. matydama butiną reikalą dalyvauti ir svarstyti musų tautos reikalus, skubiai perleido tarp Centro Valdybos krivulę, kad butinas yra reikalas siųsti savo atstovą į suvažiavimą. Vienbalsiai buvo nutarta pasiųsti musų pirmininką g. F. Živatkauską. Bet dvi dieni prieš suvažiavimą Centro sekretorius gauna laišką nuo pirmininko, kad patsai sekretorius butinai važiuotų, nes musų pirmininkas yra išrinktas Scrantono lietuvius atstovauti. Ir kad T. M. D. nepasiliktų užpakalyje, butinai reikalas buvo siųsti savo atstovas. Taigi ir Centro sekretoriui prisiėjo važiuoti. Ir nors to svarbaus suvažiavimo visas protokolas ir visose rezoliucijos bus beabejo paskelbtos musų laikraščiuose, aš nors trumpai pasidalinsiu su T. M. D. nariais nors trumpa peržvalga buvusio suvažiavimo.

Jau kaip visi žinome, suvažiavimas tęsėsi gegužio 29, 30 ir 31 dienas. Jau 29 d., sekmadienyj, delegatai pradėjo rinktis, pasirodyti Lietuvos Atstovybėje. Ant rytojaus pripuolė šventė — mirusiųjų kapų atlankymas. Patarimu Lietuvos Atstovybės darbininkų ir delegatų buvo sumanyta atlankyti kapas žuvusiojo Kaune leit. Harris ir nupirkti atatinkamas vainikas. Tas užmanymas tuoj buvo paremtas ir išpildytas. Ant rytojaus jau daugiau delegatų suvažiavo ir susirinkę Washingtono Hotelyje 9 val. iš ryto išrinko du kalbėtojus, kurie pasakytų prakalbas prie leit. Harris kapo. Į kalbėtojus papuolė: kun. Jonaitis iš Detroit anglų kalboje ir J. Liutkauskas iš New Yorko lietuvių kalboje. Delegatai su automobiliais nuvažiavę pas Arlingtono kapus ir atvykus jau kalbėtojams ir atnešus gražų didelį vainiką, visi nuėjome atlankyti kapo leit. Harris. Arlingtono kapai — tai federali kapai, ir žinoma parinkti ir atatinkamoje vietoje. Ant žuvusio Kaune leit. Harris kapo vien tik medinė lentukė su parašu yra įsmeigta į žemę, šiaip jokio paminklo nėra. Ir kaip matysite iš protokolo jau vėliau buvusio suvažiavimo, kad tam tikra komisija, tam tikru parinktu laiku atsišauks į lietuvių visuomenę, prašydama aukų leit. Harris kapo papuošimui. Ir lietuvių amerikiečių visuomenė neturi pasilikti kurčia ir turi butinai surinkti 5-6 tukstančius dolerių pastatymui paminklo. Visi žinote, kad leit. Harris mirė Lietuvoje nuo niekšų rankų, ir kad pasirodyti, kad mes mokame apkainuoti visus žmones, turime butinai pastatyti paminklą, kad amerikiečiai matytų musų gerą širdį ir užuojautą. Tai musų amerikiečių lietuvių priderystė pastatyti paminklą ant leit Harris kapo! Ir kuo greičiau, tuo geriau mes pasirodysime žmonėmis. Ir kiek girdėjau yra tam tikra komisija, kad tuo reikalu rupintis, tai butų gerai, kad tuoj paskelbtų musų spaudoje tam reikalui atsišaukimą ir atidarytų aukų rinkimui fondą. Visi musų laikraščiai turi butinai užjausti ir padėti aukas rinkti.

Taigi, atėję prie kapo ir sustoję, čia jau radome nabašninko motiną ir jos sunų. Fotografai nutraukė paveikslus. Musų kalbėtojai pasakė atatinkamas prakalbas. Ir po prakalbų išsiskirstėme: kas paklausyti prezidento Harding'o prakalbos toje pačioje vietoje, kas važiuoti į miestą pietauti ir jau ant trijų pradėti svarstyti musų tautos reikalus.

Atidarius susirinkimą ant trijų, išrinkta prezidijumas ir delegacija pas prezidentą į Baltąjį Namą. Delegaciją taikėme daugiau dabartiniai Amerikos valdžiai atatinkamąją ir musų visuomenei prieinamą. Taigi ton delegacijon papuolė ir vienas kunigas (Jakaitis). Kiti penki pasauliniai ir bepartyviai asmens, butent: iš Chicagos: Elijas ir Hertmanavičius, iš Bostono: A. Ivaškevičius, iš Philadelphijos: Dr. Klimas, iš New Britain: J. Skritulskas. Suvažiavimas įteikė tam tikras rezoliucijas, kurios bus savo laiku paskelbtos (apskritai aš čia rezoliucijų ir visų musų suvažiavime darbų neminėsių, nes jie bus tuoj išspausdinti). Utarninke, geg 31 d., iš ryto susirinkome į suvažiavimo saię ir priėjus 10 val. iš ryto jau visi delegatai po porą maršavome į Baltąjį Namą. Automobilius vežė musų parašus-peticijas. Prezidento priėmimo laikas buvo paskirtas tarp 10:45 iki 11 val. prieš piet. Taigi prieš tą laiką turėjome nunešti visus parašus, kurių buvo apie 140 ar daugiau tomų į prezidento raštinę. Visiems delegatams išteko ir visi buvome suėję į prezidento gyvenamąją vietą. Artinantis paskirtam laikui pamatyti prezidentą musų delegacija išsiskyrė ir pasiliko prezidento raštinėje, o mes visi laukėme prieš pat duris lauke. Čia keletą sykiu fotografai įvairių kompanijų, taipgi ir pramoniniai fotografai nutraukė mus visus. Ir visi delegatai užsisakė paveikslų. Daugybė iš mus gaus net po 5-6 ir 7 kaveikslus, žinoma skirtinus, ką turėjome palikti adresus ir užmokėti, pinigus. Po delegatų audencijai ir traukimui paveikslų dar atlankę Baltojo Namo kambarius, paveikslus, etc. grįžome į suvažiavimo vietą. Tą pačią dieną, po vienuolikai vakare pabaigėme Seimą - suvažiavimą. Tą pačią naktį daugybė delegatų išvažinėjo namučių, o kurie pasiliko, tai ant rytojaus, su pagalba Lietuvos Atstovybės ir jos darbininkų (gg. Vileišio, Viniko, dr. Bielskio) atlankėme Amerikos valdžios įstaigas, namus, knygynus, etc.

Apie patį suvažiavimą čia nieko nerašysiu, nes bus tai viskas protokole. Lietuvos Atstovybė prisižadėjo visiems delegatams suteikti po vieną kopiją protokolo, kada jis bus gatavas. ir žinoma, tasai protokolas visose kolionijose delegatų bus perskaitytas, o beabėjo ir musų didesnieji laikraščiai įdės ir visi matysime. Tik priminsiu, kad musų atžagareivių, kokia tai katalikų federacija, ištraukė savo tris delegatus pusiau Seimo-suvažiavimo. Nors tai buvo menkas apsireiškimas, bet vienok nepagirtinas, negražus. Ir toks pasielgimas tų musų brolių atžagareivių labai nemalonų įspudį daro musų tautos reikaluose ir musų kovoje už Lietuvos liuosybę, už neprigulmybę. Ir nors suvažiavimui tai nepapenkė, nepadarė jo idėjoje jokių trukdymų, bet tų delegatų (rodos kun. Jakaičio, Bučio ir pil. Šimučio) pasielgimas pasirodė negražus ir nekatalikiškas.

Patsai Washingtono miestas labai gražus, visos gatvės medžių pilnos, švarios. Gražiausios įstaigos, tai liaudies ir kongreso knygynas. Prezidento namas nėra didokas, ant dvejų lubų. Nėra toks papuoštas, kai Europos monarchų ar prezidentų.

Manau, kad T. M. D. nariai užsiganėdins kas čia parašyta ir kas bus pranešta suvažiavimo sekretorių protokole ir įvairiose rezoliucijose. Tėvynės Mylėtojų Draugijos Centras tik meldžia visų kuopų dirbti kuodaugiausiai musų tėvynės Lietuvos labui ir laisvei ir sekti tą, ką suvažiavimas padarė.

Šį mėnesį ar pradžioje kito musų atstovas g. Vileišis išvažiuoja Lietuvon. Atvažiuoja kita delegacija. Musų kuopos ir nariai neatsižvelgdami ant busimos Atstovybės pažiurų arba musų pačių pažiurų ar įsitikinimų, turime visi dirbti tą darbą, kokį tik musų Atstovybė nurodys. Lietuvos liaudis suginklais ir krauju iškovojo sau laisvę, neprigulmybę, mes čia turime tik prigelbėti skatiku, darbu, pirkimu Laisvės Paskolos Bonų, platindami visur, kur tik galėdami, Laisvos Lietuvos Nepriklausomybės idėją.

Taigi, visi T. M. D. nariai, narės, ir visos kuopos prie darbo už Lietuvos Laisvę ir Neprigulmybę.

Statydami Lietuvos Laisvę, gelbėdami ją pinigiškai aukomis ir bonais, neužmirškime ir savo čia reikalų. Lietuvos literatura nėra turtinga ir daug mums truksta gerų raštų, įvairių rankvedžių, mokslo knygų, etc. Taigi stiprinkime T. M. D. visomis spėkomis. Dabar prieš mus guli daugybė darbų, gerų knygų leidimas. Centro Valdyba ant rankų turi medžiagos, tik be jusų visų narių darbo ir rupesnių negalės visaką išleisti. Bet kad išleisti, tai reikia dirbti visiems.

JONAS SEKYS,
Tėv. Myl. Draug. Sekretorius.

RACINE WIS.

T. M. D. 121 kp. buvo pirmas vasaros sezono išvažiavimas gegužės 29 d., Midway Parke. Gamta suteikė gražų orą. Lietuvių dalyvavo diktokas burys, buvo net privažiavę iš Milwaukee prakilniausi Tėvynės mylėtojai; atvyko į mus išvažiavimą — parėmė mus. Užtai jums broliai ir sesutės ačiu. Netik kad mes susiėjome į artimesnę pažintį, bet ir vienas kitą sustiprinome. Mes stengsimės atsilyginti, atsilankydami į jusų rengiamąjį rugpiučio išvažiavimą. Geistina, kad tarp tų dviejų T. M. D. sesučių dar butų padaryti stipresni draugiški ryšiai.

Kaimynai kenoshiečiai ir-gi mus atlankė ir keletas buvo net iš Chicagos. Visiems svečiams tariame ačiu už parėmimą mus.

Pavyzdingas išvažiavimas buvo. Visi susirinkę linksmai leido laiką ir šoko lietuviškus šokius ir dainavo daineles.

Kadir bedarbė prie mus siaučia, bet liko ir pelno kuopai. Mes įsidrąsinę dar manome ir daugiaus tokių išvažiavimų suruošti.

Tėvynainiai Racinoje gyvi ir daug ko gali prisidėti prie skleidimo apšvietos ir rimtų pasilinksminimų. **M. Kasparaitis.**

Apie Lietuvą.

Lietuvoje išbuvau suvirš 1 mėnesį ir štai ką patyriau:

Lietuvoje yra mėsos, duonos ir drabužių. Arklių taipgi netrųksta, tik arkliai labai maži ir menki. Gyvulių jau prisiaugino, ir su pienu nėra bėdos. Vaikinai ir merginos eidami į miestą arba į bažnyčią gana dailiai pasirėdo ir kalnierių užsideda. Jaunimas mokyklas lanko su noru. Girtų ir valkatų niekur nemačiau. Lietuvoje bankos gana gerai veikia. Traukiniai gerai sutvarkyti ir greitai bėgioja. Valdžia gera ir su žmonėmis apsieina gražiai. Tik Lietuvoje truksta namų. Su namais tikra bėda, daug žmonių yra, kurie neturi kur galvos priglausti.

Neatbutinas reikalas butų tuojau ugniagesius sutvarkyti ir tvirta padaryti, nes dabar, iškilus gaisrui, nėra kam gesinti.

Amerikiečiai tuojau turėtų pradėti organizuoti Apdraudimo Bendrovę nuo ugnies. Butų ukininkui ar mieste gyvenančiam žmogui daug ramiau gyventi, jeigu jo turtas butų apdraustas nors šiek-tiek.

Lietuvos kariuomenė puikiai aprėdyta ir smarki. Lietuvos kariuomenėje nerasi liurbių, bet vyrus. **P. Bartkevičia.**

SANDARIEČIAI IR "SANDAROS" SKAITYTOJAI!

Užrašykite laikraštį "Sandarą" savo giminėms Lietuvoje ir supažindinkitė juos su Amerikos lietuvių veikimu.

Iš Miko Petrausko Dienyno

(Pabaiga).

Sausio 18, p. Martynas Yčas mušė kablegramą reikale mano vizos Amerikon prie pono Caldwell'o. Ponas Caldwell, savu rėžtu, tuojaus atsakė ir prašė parodyti jo kablegramą Amerikos ambasadoriui Devis'ui ir dar dvejetui kitų žmonių. Su p. Yču, sausio 24, nuvažiavome pas ambasadorių Devis'ą. Leidimą jau radau ir nieko daugiau nerupėjo. Tuo jau laiku atėjo kablegramas ir nuo gerb. Jono Vileišio, kad leidimas yra. Mano Odysseja linkui vizos pabaigta. Sausio 27 ponai Yčai išvažiavo Paryžiun. Išlydėjau.

Budamas Londone susitikdavau gerb. kun. Matulaitį, gerą tėvynainį, inžinierių Naruševičių, kuris, vėliaus liko gr. Tiškaus pravaduotoju Londone. Pasipažinau su prof. Gjorgievičių, serbu, p. Bellanger, francuzu, su šeimyna pp. Tallensų ir su buvusiu Lietuvai nuo Anglijos atstovu Wardu. Visi ponai Tallensai turi dideles simpatijas linkui Lietuvos. Vyriausias Tallens buvo nuo Anglijos atstovu Latvijoje, o jauniausis Tallens buvo Lietuvoje dar tuo laiku, kuomet ir aš buvau Lietuvoje. Jų-gi tėvas užima Anglijos valdžioje aukštą vietą.

XLVI.

Anglijoje Opera stovi ne savo vietoje. Tokia šalis, kaip Anglija, galėtų užlaikyti geriausią pasaulėje operą, bet to nėra. Užtai Anglijoje puikiai žydi oratorija. Londone, arti Lietuvos Atstovybės,yra Albert Memorial Hall, tai svetainė su 10,000 sėdynių. Girdėjau ten oratorijas "Judas Makebėjus", "Samsonas ir Dalila", dalyvaujant chorui per tukstantį ypatų ir palydint symfonijos orkestrai iš apie 100. Anglai yra dideli muzikos mylėtojai ir per tokius koncertus sueina pilniausiai žmonių ir 9/10 susirinkusių laiko rankose gaidas ir patys visą veikalą seka.

Bunant koncerte teko susitikti su keleta rusų, jų tarpe keletą žinomų Maskvos pirklių, kaip tai: Germašovą, Mamontovą ir kitus. Germašovai dideli draugai maro brolio Kipro ir kuomet Kipras budavęs Maskvoje, tai visuomet apsistodavęs pas Germašovus. Germašokai išsmuko iš Rusijos 1920 m., vasario mėnesyje, o Mamontovas ir kiti — spalių, 1920 m.. Jeigu jų pasakojimus apie bolševikišką Rusiją pradėtum žymėti, tai tiems, kurie vien tik bolševikams linkę yra reikšt užuojautą — butų labai skaudu klausyti.

XLVII.

Vasario 12 atvažiavo iš Paryžiaus Londonan Lietuvos finansų ministeris Ernestas Galvanauskas su savo žmona, francuze. Ant rytojaus, vakare susiėjome pas p. Galvanauską, Carlton Hotelyje, kur jis apsistojo. pp. Galvanauskai, p. Naruševičius ir aš nuėjome pietauti, kaip kad Londone ar abelnai Europoje tai pietųs rokuojasi vakare.

Tuo tarpu buvo dar neataušęs klausimas plebiscito dėlei išsprendimo Vilniaus ir Rytų Lietuvos sryties. Ponas Galvanauskas, matyti, žinojo geriau, kas tuo klausimu kaltas, o ponui Naruševičiui vis rodėsi, kad tuo klausimu kaltas prof. Valdemaras, kuris buk "nežinojęs", kaip atsilaikyti. Mano nuomone, tai plebiscitas sąjungiečiams tuo laiku buvo labai reikalingas, kad ten įvedus savo ka kariuomenę ir Lietuvą padarius bazu prieš bolševikišką Rusiją ir iš Lietuvos geriausiai ir patogiausiai buvo galima kirst Rusijos širdyn. Kuomet Lietuvos valdžia sutiko tik ant įvedimo Lietuvos sostinėn neutralių šalių kariuomenės, tai sąjungiečiai plebiscitą atmetė, o Vilnių vis pavelijo laikyti lenkams ir jau jieško vėl kitų Lietuvai apipainiojimų.

Tiek aš nuo savęs pridursiu: "spiovęs šulnin mėnesio šviesos neužgesinsi". Panaudoju tą išsitarimą Meterlinko, "Monnoj Vannoj" lupomis Vedio ištartą. Taip bus ir su Lietuva: kas jei ką blogo nedarys, sąjungiečiai, lenkai ar kiti. — Ji gyvuos, nes žmonių susipratimas linkui Lietuvos neprigulmybės yra galutinas.

XLVIII.

Vasario 15 d. palikau Londoną. Atvažiavau Southamptonan ir sėdęs laivan "Aquitania" atsiiriau New Yorkan, Amerikon. Vasario 26 d. parvažiavau Bostonan ir tą dieną, vakare, buvau sutiktas Lietuvių Svetainėje, labai nuoširdžiai Naujosios Anglijos draugų.

Visiems mano draugams ir prieteliams, man gelbėjusiems reikale mano grįžimo Amerikon. tariu visos širdies — dėkui!

MIKAS PETRAUSKAS.

MANO ŠERMENYS.

(FELJETONAS).

Kas negeidžia garbės? Kas nenori išgirsti gerą nuomonę apie savę? Netik senmergės, senberniai, policistai ir klebonai užkišę parafijos bankavas knygeles už gaspadinės pančiakos, bet net maži ir seni kudikiai bei savamoksliai redaktoriai žingeidauja, ką kaimynai kalba apie juos. Aš ir-gi per "grieką" pradėtas griešininkų buvau ir esu neapkenčiamas. Užtat man norėjos žinoti, ką margas svietas mano apie mane, ypač tie, kuriems tyčia ant "korno" užmindavau.

Mano visi bandymai neatnešė pageidaujamų pasekmių. Dalyvavau viešame gyvenime žodžiu ir raštu. Išgirdau dvi nuomoni: prielankią ir rusčią. Vadinas, pasidariau draugų ir priešų. Užtikau nemažai ir neutrališkų. Vėliaus mano dieninė užduotis pareikalavo daugiau atydumo linkui mano privatiškų reikalų. Valandėlei prasišalinau nuo viešo judėjimo. Neužilgo patyriau, kad daugelis susirupino ir pradėjo teirautis, kas su manimi atsitiko.

A-a!... Tyliu... Bene palaikys už mirusį. Vis laukiu... Praslinko dveji - treji metai — vis tyliu. Išgirdau apgailestavimus ir džiaugsmą.

Galop, vieną ukanotą rytą amerikoniškame laikraštyje pasirodė didelėmis raidėmis sekanti žinia: "GATVEKARIS UŽMUŠĖ ŽMOGŲ!"

Žodis "žmogų", matomai, per zecerio klaidą buvo su dideie raide "Man. Lietuviškas dienraštis sulietuvino "MAN" ir gi su didele raide žmogus.

Amerikoniškas laikraštis aprašė priežastį, vietą ir užmušto žmogaus iššiurą. Kokios tautos boi vardo, negalėjo sužinoti. Iš to lietuviškas laikraštis išspėjo, jog tai, beabejo, buvo lietuvių spaudoje gerai žinomas, Pr. S. žmogus, kuris umai prasišalino nuo lietuvių. Mano draugus tokia žinia uždegė, — sujudo, subruzdo. Tuojaus sukolektavo pinigus ir pasiėmė žmogaus lavoną iš miesto ligonbučio lavoninės. Tuomet aš budamas paskutinių metų studentu, buvau užsiauginęs usus. Mat, taip man išrodė profesioniališkiau. Aišku, kad dabar aš atrodau daug kitaip, negu trįs metai atgal. Be jokio svyravimo nusprendžiau nueiti mano šermenysna. Juk tai buvo neapsakoma proga išgirsti tiesioginę nuomonę apie mano pobudžius, gabumus ir atbulai. Nuėjau.

Turiu prisipažinti, kad sykį ir aš turėjau draugų. Gal but jums išrodys lyg melas. Ir aš pats negaliu atsistebėti, kaip tas atsitiko, galėjo buti.

Šermenyse atradau daug mano senų draugų, kurie dabar manęs nepažino. Ant visų veidų matėsi liudėsio šešėlis. Visi žiurėdami ant ištiesto lavono, nuolat, kalbėjosi apie mane. Kuone visi kėlė mane į dausas už mano plunksnos smailumą.

Kankinaus iš juoko.

Lavonas buvo apkrautas gėlėmis su trumpomis epitafijomis gėlių vainikuose. Šale manęs sėdintis vyrukas užklausė:

—Ar tamsta turėjote ypatišką pažintį su vėlioniu Pr. S. žmogum?

—Labai artimą — atsakiau.

—Gal tamsta turite ką pasakyti prie vėlionio grabo?

Ką jus manote?! Gavau užkvietimą kalbėti prie savo grabo!

Atsisakyti negalėjau. Tuo tarpu vienas iš mokyklos draugų pasikėlęs prabilo:

—Draugai! Liudną vaizdą mes matome šiandie. Mirė žmogus! Nelengva žodžiais pasakyti, ką reiškia netekti tikro žmogaus. Anot žmonių išsireiškimo. "Ten buvo daug svieto, bet mažai žmonių." Mes, lietuviai, turime daugybę publicistų, kritikų, kalbėtojų, visuomenės veikėjų, bet didžiuma iš jų, — netepti ratai. Teisybę sakant, su žiburiu jieškant tikro žmogaus lietuvių veikėjų tarpe,tik velionį Pr.žmogų visur ir visada galima buvo matyti. Koki dievai jį mums, lietuviams, suteikė, kaipo orangią dovaną, tai ir seni pranašai neišaiškytų. Vėlionio vardas skaitančiai visuomenei, savo laiku, buvo gerai, gerai žinomas. Bet jo ypata, — tik jo draugams. Skanu darosi skaitant žmogaus straipsnius, bet daug maloniau su juo susitikti ypatiškai. Sykį pavalgęs į dieną gali smagiai jaustis kalbant su vėlioniu - žmogum. Jis pavalgydina savo minčių įvairumu, o pagirdo, — humoru. Daugelis iš jus rasi žinote, kad mažai panašųs į žmones sutvėrimai bijojo ir neapkentė ir susitikti su Pr. žmogum. Daugelis išsivaizdijo žmogų, kaipo degančią gyduolę. Ištiesų jis tokiu ir buvo.

Pasišiaušę, prarugę vėplos pas jį nerado nei pagodonės, nei pasigailėjimo. Kuomet mirtis atėmė iš mus pirmutinį, o gal ir paskutinį, tikrą žmogų, susmukėliai vėl ramiai pasilsės. Žodžiu, musų visuomenės langai nuo šiol bus užkalti lentomis. **Pons Asinorum** (asilų tiltas) jau baigė griuti, bet dabar vėl bus patogiausia vieta šlubiems ir akliems pasivaikščioti. Gaila mums žmogaus.

Ant paskutinių žodžių kalbėtojas nutilo, o klausantieji atsikvėpė, ir jųjų veidai apsiniaukė.

Po trumpos pauzos pakilo exzeceris, o dabar atsakantis laikraščio redaktorius ir prabilo:

—Gerbiamieji draugai! Man liko tik supažindinti jus su velionio gyvenimo istorija.

Pr S. žmogus gimė, kuomet jis buvo kudikis. Kokiame mieste jis gimė, neteko sužinoti. Tik tiek aš žinau, kad jis gimė ant antrų lubų frontrumyje. Taipgi teko sužinoti nuo musų bendradarbio, kad vėlionio motina buvo moteriškos gimties. Vėlionio kaimynai pasakoja, kad jo gimdytojai buvo neturtingi žmonės. Jei tikėti kaimynų pasakojimams, tai Pr. S. žmogus, buk tai gimęs basas, be marškinių ir be kaunieriaus. Taipgi, kuomet vėlionis gimė, buvo daug mažesnis, negu dabar. Yra padavimai, kad vėlionio ir tėvą daugeo

(Seka ant 6 pusl.).

Karui Siaučiant

Bočių Atmintojas

Šiuomi pradėdamas rašyti iš savimi patirtų karo įspudžių nuo pirmos karo dienos Lietuvoje iki paskutiniųjų nuotikių trumpai nupiešiu iš savo pragyventų dienų bėgant iš Lietuvos, Rusijoje, rusų kariuomenėje grįžimą į Lietuvą ir pradžioje tvėrimosi Lietuvos kariuomenės, kaipo dalyvaujantis joje iš pirmųjų dienų ir tolimesnėse jos kovose **B. At—jas.**

I. PIRMOSIOS KARO DIENOS.

1914 m. liepos 31 (18) buvo graži vasaros diena. Saulutė kaitino įsiutusiai, nesigailėdama artojo prakaito, kurį liejo iš jo lyg tyčiodamasi. Retai kur danguje vilkosi mažas, baltas debesėlis; vėjalis, bijodamas saulės šilumos, įsitraukęs kaž-kur kentėjo ir nesirodė įkaitusiai gamtai, nedrįso kovoti su saule; paukšteliai tylėjo ir slapstėsi pauksnyje, tik dirbo ir duzgė vienos darbščiausios bitelės, nuo vienos gėlelės ant kitos ir ratuotos skrisdavo į avilį. Vabzdžiai, pasinaudodami proga, taip pat birbė ir tupė ant gyvulių lauke , vargindami juos; gamta jautė saulės galybę.

Nors puiki ir karšta buvo vasaros diena, ji nebepirmoji tai gamtai, bet šiandien yra kažkas nepaprasto, ir jaučiama kokią permainą lyg prieš kokią iškilmę ar audrą.

Dirbome lauke. Arkliai išlegvo traukė jiems pakinkytą rendelį, kuris piaustydamas velėnas vilkosi per durpynių lauką, kur buvo įtaisoma pieva. Netolimais plaukė mažutis Kurtuvos upelis ir skubėjo iš Bijoties ezero pasinerti Ventos-Dubysos perkase; užpakalyje nepertoli įpuolė į Kurtuvą Ringelė ir abi lyg sesuti susiliejusi plaukia, kolei susitinka su trečia — Šyvine, ir visos draugėje plaukia. Priešais už versto tylėjo mažutis Kurtuvėnų miestelis, kairėjo to paties vardo dvaras, kurio lauką dirbome mes su vienu draugu Jonuku, kuris dabar taip pat tarnauja Lietuvos kariuomenėje.

Artinasi pietųs. Nusibodo darbo diena, ir laukiame dvylikos. Tankiai žiurėdavom į saulę ir spėdavom iš jos laiką,pėdomis matavom savo šešėlius ir žiurėdavom į bažnyčios bokštą, iš kurio laukėmė varpo — dvyliktos skambinimo, kad gavus ištrukti nuo šio darbo pusdienio. Privažiavome arčiau kelio prie beržinėlio, susistabdėme arklius pasilsėti, apsidairydami, ar nesimato kur dvarininko, bet ilgai stovėti buvo neparanku, kadangi grynas laukas musų nuo jo akių neslėpė, o jis iš dvaro, pilno medžių ir triobų, puikiai galėjo mus sekti, pajudinome arklius ir vėl pradėjome dirbti. Miestelyje matėsi skubus žmonių bėgiojimas krautuvių link ir nuo jų atgal. Pas krautuves grupavosi buriai, kas mums atrodė įtartinu ir nerimome lauke, negalėdami to viso suprasti. Tą valandą buvo kątik išlipinti apskelbimai apie mobilizaciją vyrų, tarnavusių kariuomenėje, iš ko aiškiai buvo numatomas karas ir kalboms atsidarė plati dirva.

Bokšte pasigirdo dvyliktos varpas. Atkinkę arklius, leidomės dvaro link, akymirksnyje budami ten. Dvarą ši žinia jau buvo pasiekusi, ir šaukiami vyrai nusiminusiai leido arklius į arklydę, suprasdami, kad jau paskutinis kartas šitoje vietoje ir karo vargai jiems vaidinosi visu sunkumu.Parėjęs į miestelį mačiau,kad pas krautuvę, kur buvo išlipinti apskelbimai, stovėjo buriai vyrų, kuriuos lietė šis apskelbimas ir matėsi ant jų veidų liudėsis.

Po piet nuėjus darban, jaučiama buvo trukumas, kadangi daug jau ruošėsi į karą ir darbas jiems neberupėjo. Šaukė juos ne grauduls trimitų balsai; ne vaideliotų giesmės ir kruvini nedėguliai, bet greitosios telegramos. Šaukė juos į kovą ne už tėvynę, laisvę ir savuosius tikslus, bet šaukė kovot už kraugerį carą, kuris krauju laistė Lietuvos laukus, žudydamas jos laisvės kovotojus.

Po piet darbas nekaip sekėsi, nes mintys buvo užimtos kitko. Visur liudėsis ir nusiminimas; visur politikavo apie karą ir spėjo, kad tikrai turi buti su vokiečiais ir vokietys turi čia pareiti iki Ventos - Dubysos perkasų, kadangi, kaip pasakojama senukų, dabartinio rusų caro senukas, nešdamas po krikštu vokiečių kaizerio sunų, pažadėjo iki tam daiktui atiduoti, bet paskui pagailėjęs, už ką vokietys užpykęs pasižadėjęs karu atimti. Visi tikėjosi, kad vokietys iki šičia užims ir visi minėjo, kad čia turi buti rubežius, nors to negeidė. Visur tik ir girdėjosi, kad senučių pranašavimas išsipildė ir tikrai išsipildė, tik biskį perdaug, pertoli, nors ir neilgam. Vakare grįžus iš darbo visus jautėsi sujudimas.

Rytą, rugpiučio 1 d. (liepos 19 d.) vežimais traukė mobilizuojami vyrai į Šiaulius. Žmonos, motinos ir kiti namiškiai alpo ir gailiausiai raudojo išleidami į karą savuosius, išvažiuojantieji juos ramino. Laikas tikrai sunkus.

Rytą nuėjęs į dvarą radau ten sumišimą, darbas neberupėjo. Varė arklius į kruvą ir kiti sėdosi ant jų, jojimui į Bazilionų miestelį, į arklių mobilizaciją. Pažiurėjus į tą, sunkų pasidarė ir grįžau atgal į namus. Joti sykiu kaž-ko nebuvo malonu ir nesinorėjo. Džiaugiausi, kad dar jaunas esu, tik 17 metų, ir nereikia stoti į tąjį karą ir tikėjausi, kad jo ilgai nebus ir jame dalyvauti negausiu. Dangus apsitraukė storai debesiais ir pradėjo stambiai lyti, pro debesis matėsi šviečianti saulutė — vaizdas man atrodė nepaprastas ir visokias iš to dariau išvadas. Vaizduotėje lyg sakė, kad daug vargo ir nemalonumų reikės iškentėti, bet po to patekės laisvės saulutė, ir vilties nustoti nereikia. Nusiraminau ir atsidaviau likimui. Pavakaryje nuėjau pas kaimyną, kuris taip pat nustojęs upo pasiliko namie ir skundėsi, kad prisieis visko pernešti, kadangi rubežius nepertoliausiai ir visko gali buti, karas po šonu.

Rytą, rugpiučio 2 d. (liepos 20 d.), buvo sekmadienis. Nuo pat ankstybo ryto žmonės nusiminę vaikščiojo, klausdami vienas kito: "kas iš to išeis?" — kad karas rusų su vokiečiais šią naktį 1-mą valandą prasidėjo, jau visi žinojo ir nerimo, nors serbų su austrais prasidėjo biskį pirmiau. Kiekvienas aiškino savaip — savo išmanymu. Bankai ir visokios valdiškos įstaigos laikinai nustojo veikusios, dvaruose darbininkams už darbą pradėjo mokėti vietoje pinigų produktais, teisindamiesi, kad iš banko nebegauna pinigų. Į užrubežį vežami dalykai baisiai atpigo, žįsis,kurios kainavo 2 rub.,nelabai kas norėjo imti už 60 kap. Vienu žodžiu, gyvenimas apmirė ir beviltis pažiurėjo į akis, darbai pradėjo užsidaryti. Kariuomenė plentu pradėjo žygiuoti į parubežį, keletas valandų nesimatydavo kariuomenės galo, o artilerijos ratų bildėsis girdėjosi už 6 verstų, lyg, rodos, važiuotų čia pat už miškelio. Pirmieji pulkai vyko į karo lauką, sudaryti kuone iš vienų lietuvių ir latvių, kurių spėkomis liko permuštas rubežius ir rusų kariuomenė įžengė į Mažąją Lietuvą, žygiuodama gilyn link Karaliaučiaus. Rusams pradėjus žygiuoti, upas pas žmones pakilo ir nusiramino. Atgijo vėl gyvenimas ir užmiršo apie karo pasekmes, nors skaitlingosios kariuomenės buriai kasdieną traukė tukstančiais; vikrųs kazokai girdamiesi jojo, aštrino kalavijus. Sužeistųjų pilna visur atsirado: miestuose, miesteliuose ir kitose vietose, o žinias žmonės gaudė godžiai ir politikavo, kad rusai laimėsią ir tuojau busią Berline.

II. RUSAMS PRALAIMĖJUS PO KARALIAUČIUM.

Rusams nuėjus pas Karaliaučių, kai-kuriuose žmonyse, gyvuojančiuose arčiau rubežiaus, kilo noras kitų nelaimėmis pasipelnyti. Ir atsirado ne vienas Mažojoje Lietuvoje, kurs paliktu pabėgėlių turtu pasinaudodamas vežėsi namolei, nenujausdamas, kad ir jam pačiam net ir savajį reikės palikti. Vežė kas kam patiko ir kam netrųko blogos valios. Nuo parubežio grobto turto pasirodė ir toliau nuo rubežiaus, per energiją ir nesigailinčią svetimo turto rusų kareivio rupestį.

Rusų kareiviai plėšė, kas jiems patiko, ir ką negalėjo sunaudoti, naikino. Žiurėk, rusas įėjęs kur į dviračių krautuvę, iš jų vieną pasiima, bando važiuoti, bet kaipo nemokantis nugriuna ir susikulia nosį. Užpyksta ant dviračio ir, iškėlęs į viršų, visa jiega trenkia žemyn į bruką, tik dviračio likučiai pasirodo ir rusas užsivertęs kepurę didžiuodamasis eina, tarsi nuveikęs karžygišką darbą kovoje su vokišku priešgina-dviračiu, kuris nemokančio važiuoti ruso nenori klausyti. Kitur, užėjęs grafofoną, užstato jį ir griežiant palieka be globos. Dienos ėjo puikios. Kazokas, kur užlėkęs ant moterų, pasielgia sulig rusiškos taktikos, vėl didžiuodamosi nueina. Ir tam panašių darbelių pakaktinai.

Vokiečių jaunimo mažai buvo likę, daugiausia išlakstė. Patriotizmas vokiečiuose buvo nemažas. Buvo atsitikimų: įeina rusų kareivis į triobą, randa begulintį vieną senę, kuri iš pagalvio išsiima revolverį ir šauna į rusų kareivį — ir tokių atsitikimų girdėjosi nemažai.

Bet rusams Prusuose ilgai gyvuoti neprisiėjo. Žinios skubiai aplėkdavo visus, kad rusai vieną, antrą ir trečią Karaliaučiaus tvirtovės fortą paėmė ir už tiek ir tiek laiko bus paimta visa stiprovė. Rusai, savo laimėjimu dešimčiai padaugindami, labai mėgo skelbti visais kampais, kuomet nuostolius slėpė, kaip galėdami, kad paskui žmonės nustojo tikėti žiniomis. Pavyzdžiui: radę laikraštyje pažymėta, kad paimta priešų nelaisvėn 1000 kareivių, spėdavo, kad daugiausia kokis 100.

Sykį biaurią ir lietingą dieną rugsejyje pasigirdo staiga žinia, kad rusai traukiasi nuo Karaliaučiaus su sumušta visa ten stovėjusia armija. Per 4 dienas atsitraukė iš visų Prusų. Panika pakilo visuose kampuose. Rusų laikraščiai ir telegramos pasirodė tuščios, valdininkai nusiminė, tik kiek linksmesni buvo žydai, kuriuos žmonės įtarė laukiant vokiečių.

(Dar neviskas)

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly
"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

TAUTOS FONDO ATSKAITOS.

Tautos Fondo Sekretorius K. J. Krušinskas "Darbininko" 67 No. prabyla Tautos Fondo atskaitų klausimu. Pasako daug, bet atskaitų neišduoda. Sako, kad atskaitos BUVĘ išduotos. Buvo, tai buvo, bet visuomenė negali pasikakinti tokiomis atskaitomis, kokios BUVO išduotos: iš jų nematyti, KAM pinigai buvo išleisti. Juk abelnais bruožais pažymėti, kiek pinigų įėjo ir kiek išmokėta, tai nėra pilna atskaita. Visuomenė kaip laukė taip ir laukia PILNŲ atskaitų iš Tautos Fondo pinigų. Iš pačių p. Krušinsko žodžių matyti, kad nė Lietuvos Atstovybei nebuvo išduotos aiškesnės atskaitos — ir čia buvo tik paminėta atskaita, tilpusi "Drauge." Štai ką apie atskaitas sako Atstovybei pats p. Krušinskas:

> "Kokiems tikslams buvo renkamos aukos į T. F. ir kokiems tikslams dabar renkamos aukos Tamstos rasite Tautos Fondo įstatuose, kuriuos siunčiu kartu su šiuo laišku kitam voke. 1918 ir 1919 m. daugiausia aukų sunaudojo politiškos akcijos reikalams už Lietuvos nepriklausomybę, ką liudija Lietuvos Atstovų atskaita prie Taikos Konferencijos Paryžiuje, tilpusi "Drauge" vasario 20-27, No. 49 be užlaikymo atstovų ten pakvituota 455,763,80 frankų. Kitas atskaitas, kurios randasi pas mane ant rankų taip pat siunčiu: Visos T. F. pajamos bei išlaidos garsinamos spaudoje."

Tai tokią Tautos Fondo atskaitą p. Krušinskas sakosi išdavęs Lietuvos Atstovybei ir sušunka: "Dabar, manau, bus visiems aišku, jog T. F. neslepia jokių atskaitų."

O kaipgi!

DABAR nė biskį ne aiškiau su atskaitomis, kad T. F. sekretorius prabilo, nė kaip buvo prieš jo prabilimą. Sekretorius, kad jo kalba butų "aiški", privalo kalbėti skaitlinėmis, bet p. Krušinskas, rodosi, taip tyčia ir vengia skaitlinių. Nervuojasi, pyksta, plusta "laisvamanius" — tas netik nepertikrina, kad Tautos Fonde atskaitos teisingos, bet dar labiau įtikrina, kad ten turi buti kas nešvaru.

VIENA VILTIS.

Iš Tautos Fondo valdybos, matyti, jau nesulauksime atskaitų — iš ten pilasi tik pludimai. Bet p. Krušinsko žodžiai duoda mums viltį, kad yra kitas budas išgauti teisingos atskaitos. Jis sako:

> "...Kiekvienam T. F. nariui knygos yra atdaros pamatyti, kas nori persitikrinti, jog viskas vedama taip, kaip skelbiama viešai ir kad jokie laisvamanių užmetimai neturi mažiausio pagrindo."

Jeigu Tautos Fondo nariams yra atviros knygos, tad butinai reikėtų tas knygas peržiurėti. Daugelis aukojusių fondui netiki, kad jų pinigai atsakančiai buvo T. F. sunaudoti. Tokie turėtų išrinkti tam tikrą komisiją ištirymui T. F. knygų. Sekretorius sako, kad prileistų prie knygų, tad reikia tikėties, kad gal ir prileistų. Komisija ištirtų ir, jei butų bešališka, išduotų teisingą raportą ir visiems pasakyta, ar knygos yra pilnai vedamos. Tada žinotume teisybę apie Tautos Fondą. Sekretorius Krušinskas vietoje atskaitų gali paskelbti tik pasikoliojimus, po kurių jis nayviškai sušunka: "Dabar, manau, bus visiems aišku!"

Taip, dabar visiems aišku, kad su Tautos Fondo atskaitomis labai neaišku.

TAUTOS FONDAS NE LIETUVOS LABUI.

Iš Tautos Fondo sekretoriaus Krušinsko žodžių aišku, kad jis pats mato, jog Tautos Fondas yra tokia įstaiga, kuriai rupi ne visos Lietuvos labas, tik klerikalų klikos gerovė. Štai ką jis sako (vietoje išduoti atskaitas):

> "Lietuvių katalikų šventa pareiga remti tik savo įstaigas, aukoti tik per Tautos Fondą Lietuvos reikalams, nes aukodami laisvamaniams ir socialistams mes skriaudžiame save, stiprindami priešo abazą."

Reiškia, Tautos Fondui rupi tik abazai, o abelni Lietuvos reikalai tai tik parankus dangtis užsidengti nuo svieto akių ir patamsėje tunoti su neišduotomis T. F. atskaitomis. Svarbiausias dalykas, anot p. Krušinsko, neduoti sustiprėti priešų "abazui" ir visais galais stiprinti savo abazą. Kas tik drįsta kitaip manyti, nė kaip klerikalų "abazas", tai tas jau yra jų "priešas", o kas jau jų "priešas", tai tas ir visos Lietuvos priešas! Reiškia, jei kas išdrįsta turėti savotišką nuomonę politikos ar ekonomijos klausime, tai tas yra "priešas" — Lietuvos! Tau nevalia, nepasiklausus savo prabaštėlio, apie nieką savaip manyti, nes busi Lietuvos priešas! Štai ką jums, broliai katalikai, nors kitais žodžiais, bet aiškiai pasako T. F. sekretorius. Bet, nors nejučiomis, jis duoda jums ir gerą patarimą: paskutiniai jo žodžiai išduodant Tautos Fondo atskaitas, yra šie:

> "Atsiminkite, jog tautos išganymas gludi musų katalikų susipratime."

Šventa teisybė! Vargas Lietuvoje, kol jos katalikai nesusipras! Susipratęs žmogus neduoda kitam kiščies į savus reikalus. Susipratęs katalikas neduos savus reikalus valdyti kunigui. Susipratęs katalikas bus tada, kada jis savo prabaščiui pasakys: "Kunigėli! aš pats sėsiu žemę ir ją valysiu, augįsiu gyvulius ir juos parduosiu ir pats tvarkysiu visą savo materialį gyvenimą. Tu, dvasiskasis tėveli, eik į bažnyčią ir ten aprupink mano dvasiškuosius reikalus: mokyk mane tikros krikščionių doros ir artimo meilės, ramink mane nuliudimuose ir sustiprink pagundose. Aprupink mane, kunigėli, dangiskais reikalais, bet į mano žemiškuosius, meldžiamasis, nesikišk!"

Susipratęs katalikas ir šiandie taip elgiasi, bet vargas, kad yra perdaug nesusipratusių katalikų, ant kurių kunigai nė nepasižaboję jodo. Susipraskite, katalikai, visi alei vieno.

TAUTOS FONDO ATSKLIAVOS.

Tautos Fondo sekretorius pasisakė, kad Tautos Fondas renka aukas jų, t. y. katalikų "abazui." Bet viešame susirinkime, kad eina aukų rinkimas, jie to nesako — ten jie garsina, buk aukos yra visos Lietuvos labui. Taip darydami jie gauna pinigus prigavingai — under false pretense. Jei Tautos Fondas jų "abazo" tvirtovė, tai viešame susirinkime tegu taip ir pasako, tada kas jiems duos, tai tik daviko ir ėmėjo reikalas bus, bet kad susirinkime prieš aukų rinkimą vienaip kalba, o vėliau, kad aukos išeikvotos, sekretorius laikraščiuose kitaip kalba, tai tas taip negražu, kad nenorime to nė tikruoju vardu pavadinti.

NAUJAS LIETUVOS ATSTOVAS.

Pabaigoje šio mėnesio gerb. J. Vileišis, buvęs Lietuvos atstovas Amerikoje, išvažiuoja į Lietuvą. Gerb. Vileišis jau pereitą vasarą norėjo atsistatydinti iš jo užimamos vietos, bet Lietuvos valdžia, brangindama jo darbą, nenorėjo jo paliuosuoti. Tam tikra Amerikos politikierių klika labai juodino gerb. Vileišį, ypač po to, kad jis pareikalavo tam tikrų atskaitų, tad daugeliui išrodo, buk p. Vileišis esąs "išėstas" iš Amerikos. "Ėdikai" tenesidžiaugia — gerb. Vileišis savu noru išvažiuoja iš Amerikos.

Į p. Vileišio vietą jau yra atvažiavęs užimti Lietuvos atstovo vietą p. Voldemaras Čarneckis. Nauajsis atstovas da į mus viešai per spaudą neprakalbėjo. Brooklyn'o Liet. Draugijų Sąryšis birž. 6 d. parengė jam priėmimo vakarą, kuriame jis kalbėdamas, sako, pareiškęs, jog Lietuvoje vieši Lietuvos reikalai visuomet yra statomi pirmiau partijų reikalų ir pareiškęs troškimą, kad ir Amerikoje taip butų. Taigi jau jis spėjo patėmyti, kad Amerikoje tulos partijos savo reikalus stato aukščiau už viešuosius. Ilgiau pagyvęs, pamatys, kad čia yra ir tokių siaurapročių, kurie savo partiją laiko už visą Lietuvą ir kitas partijas už savo (ergo-Lietuvos) priešus!

Linkime naujam Lietuvos atstovui ištvermės jo sunkiame darbe.

KASTANTAS NORKUS ATVYKSTA AMERIKON.

Birželio 8 d. gauta Bostone kablegrama, kad p. Kastantas Norkus, buvęsis "Sandaros" redaktorius, atvyksta į Ameriką drauge su savo jaunaja pačia. Tikisi Amerikoje buti už poros sąvaičių, taigi apie birželio 23 d. Išgirsime naujienų iš Lietuvos gyvu žodžiu.

VĖL LIETUVYS LENKŲ MINISTERIS.

Telegrama iš Varšavos praneša, kad Lenkijos užsienių ministeris Sapieha rezignavo, ir į jo vietą yra paskirtas Aleksandra Skirmunt. Sapieha buvo lietuviškos kilmės ir Skirmunt yra lietuvys. Jei atsimįsime, kad ir Pilsudskis yra lietuviško kraujo, tai pamatysime, kad Lenkiją vadovauja lietuviai — išsigimėliai, tas tiesa... Stebėtina su tais lietuviais: gabųs vyrai ir vis nori svetimiems tarnauti, vietoje savąjį tverti.

"KARUI SIAUČIANT."

Šiame numeryje, kaip skaitytojai mato, pradėjome talpinti jau seniau pažadėtus užrašus Bočių Atmintojo— "Karui Siaučiant." Bočių Atmintojas savomis akimis matė didėsės karės pradžią, bėgo iš Lietuvos į Rusiją, pateko į rusų kariuomenę, paskui sugrįžęs Lietuvon, dalyvavo tvėrime lietuvių armijos, kurioje ir šiandie tarnauja, dalyvavo visokiuose mušiuose ir t. t. Jo rašinėlis yra labai akyvas — patariame nepraleisti jo pradžios ir atydžiai skaityti iki galo.

"VARPO" BENDROVĖS REIKALAI.

Kitoje vietoje skaitote D-ro D. Alseikos atsišaukimą. Jis praneša, kad jau yra išpardavęs apie 1,250 akcijų "Varpo" bendrovės, bet iki išvažiuosiant į Lietuvą tikisi parduoti pilnai iki 1500 akcijų, t. y. da reikia parduoti 250 akcijų. Tautiečiai, pasiskubinkite išpirkti tas akcijas-šėrus. Jų kaina dabar yra 12 dol. Perkantieji išrašykite money orderį D-ro D. Alseikos vardu ir nusiųskite raštininko vardu, šitaip: M. Vasiliauskas, 307 W. 30-th St., New York, N. Y. Taip nusiuntusiems certifikatai bus atsiųsti krasa.

D-ras D. Alseika mano atvykti į So. Bostoną su prakalba birželio 26 d. Į Lietuvą išvažiuoti ketina liepos 30 d.

DYGLIAI

"Darbininko" No. 67 tulas "Reporteris", aprašydamas brooklyniečių lietuvių surengtą vakarėlį priėmimui p. V. Čarneckio, kaipo Lietuvos atstovo, atkeliavusio iš Lietuvos, paminėdamas vakaro programą tarp kit-ko pastebi: "J. Vileišis kalbėdamas susigraudinęs pasakė: pamylėjęs amerikiečius lietuvius." Beabėjo, kad pamylėjo tik tuos, kurie darbavosi Tėvynės labui, bet ne tuos, kurie užmiršę savo tautos reikalus vientik lermą kėlė, beskraidydami ant "Tautos Fondo" arkliuko. Well, pagyvęsime ir pamatysime, kuriuos pamylės p. V. Čarneckis?

* * *

Aukščiaus minėtas Reporteris, užbaigdamas savo aprašymą apie p. V. Čarneckio sutikimą, pabaigoje straipsnio pastebėjo, jog užbaigiant programą likos sušukta valio Lietuvos Respublikai, p. A. Stulginskiui, atkeliavusiam p. V. Čarneckiui, nepamiršta ir J. Vileišis. Reiškia jog gerb. J. Vileišis (kurį klerikalai "kryžiavojo") savo prakilniu veikimu tarpe amerikiečių lietuvių užsitarnavo lietuvišką valio! Nors ir nenoroms, dantis sukandę, per pusę lupų tą pripažįsta ir patys klerikalai.

* * *

"Tautos Fondo" sekr. Krušinskas "Dar-ko" No. 67 straipsnyje "Tautos Fondo atskaitų dėlei" sako, jog kiekvieno katališko pareiga aukuoti į "Tautos Fondą", nes aukuodami socialistams ir liberalams save nusiskriaudžiame, ir sustipriname jų abazą. Reiškia, jog T. F. sekretorius parašė ne tą, ką norėjo, bet, ką manė, aiškiai pasakydamas, jog "Tautos Fondas", tai plerikalų abazo stiprybė. Ar gi katalikams nebus aišku, kur nueina jų pinigai, kuriuos aukuoja Lietuvos reikalams?

* * *

So. Bostono vergamanių organas "Dar-kas" garsina, jog Portugalija turinti apie 62,500,000 galionų visokios rušies brangių gynų ir neturinti kur parduoti. Patartina dalį nusipirkti Am. liet. kunigams, tuokart galėtų surengti 40-tų atlaidų "maršrutą", tai nors gerai galėtų laisvamanius iškeikti.

* * *

Pereitais metais Conn. sandariečiai taip smarkiai darbavosi, jog nė viena kolionija nepajiegė su jais lenktyniauti. Gi šiais metais didžiausias veikimas pasirodė tarpe Mass. sandariečių.

Conn. sandariečių apskritys laikykis, nepaduodamas pirmenybės!

* * *

Washingtone lietuvių suvažiavimas taip klerikalus nupuldė, kad vargšai nežino nė ką daryti. Vaikščioja nosis nuleidę ir bumba, tarytum ubagai pupas pabėrę.

* * *

So. Bostone yra šnipijados lizdas, kurio tikslas yra persekioti musų komp. Milko Petrausko veikimą, visokiais budais stengiasi įskųsti miesto valdžiai. Bet tas visas šnipinėjimas nevyksta ir gerb. M. Petrausko veikimą nesulaiko: jis dabar baigia rašyti muziką naujam veikalui: "Vaikas ar Mergaitė"?

PADUBYSIETIS.

Nuotrupos.

Well, dabar nauja proga komunistams pasipinigauti, nes vieną Philadelphijos "draugą" įkišo į belangę už triukšmo kėlimą prakalbose ir neleidžia.

* * *

Apie Bostoną taip sujudo jagamaščiai, kad net buvo pasikvietę profesorišką bučių, kad daugiau dolerių sužvėjojus. Bet prastas gišeftas: nors ir profesoriškas bučius, bet doleriai nelenda.

* * *

Vergamanių OK-ė prikiša "Sandaros" redaktoriui, jog buvo kviestas kunigų dirbti Tėvynės "labui." Ir atsisakė. Savo straipsnio užbaigoje dejuoja. Vargše, tu vargše Oke. Ar viskas kunigų darbas užvardintas Lietuvos labui ir neša Lietuvai naudą?

* * *

Kas-žin kokiose usnėse yra dilgių redaktorius?

* * *

Jeigu p. Čarneckis nori, kad klerikalai nekeltų lermo prieš jį ir kad nestatytų tokion pat pozicijon, kaip p. Vileišį, tai turi nereikalauti iš Tautos Fondo atskaitų ir šokti taip, kaip klerikalai grajįs.

* * *

Neatbutinai reikalingas dr. Purickis Amerikoje. "Profesorius"Bučis, bejodamas ant dviejų arkliukų, prasitrynė savo sėdynę ir dajojęs iki Washington, D. C., toliau negalėjo joti.

ŠTEINA.

Kibirkštys.

Chicagos Perkuno Išpažintojui nepatinka komp. Petrausko muzikos akordai, todel "Sandaros" redakcija "užgrajino" jam lietuvišką "taukačiką," kad duot geresnio smoko apie akordus.

* * *

Anokas ir Alijošius,Dievui leidžiant, "gyvi su arkliais nuvažiavo į dangų". Jiedu buvo geri draugai, taip, kaip Gabrys su Mastausku.

Pastarieji skiriasi tik tuo, kad juos lietuviai ir be Dievo loskos nuvarys į peklą.

* * *

Detroito lietuviai meta Mostowskį lauk iš mass-mitingo, lyg mėsininkas iš paskerstos kiaulės "kavalką trefnos mėsos."

* * *

Iš Amerikos lietuviškos bendrovės tiek Lietuvoje fabrikų "pribudavojo," kiek Kaupų Juliukas Steig. Seime "įnešimų davė." Užtai duodu kreditą ir dedu dielį 0 (nolį).

Rusija grįžta prie kapitalizmo, nes ten žydai valdo: "ar tu atimsi nuo žąsies avižas, o nuo žydo pinigą?

* * *

Įnešu, kad Česnuliui vėl jau laikas važiuoti į Lietuvą, nes be jo ten "nieko nebus." O antra, juk Tautos Fonde pinigų vėl pasidaugino. Pašalinis.

L. G. D.

Tik,ką pasirodė Am. Liet. Daktarų Dr-jos leidžiamas mėnesinis žurnalas "Gydytojas". Jame yra straipsnis apie L. G. D. Vėlytina, kad kiekvienas asmuo, kuris aukojo Liet. Raud. Kryžiui, perskaityti tąjį straipsnį.

Centro sekretorius maloniai prisiųs kiekvienam, kuris tik pareikalaus.

Dr. A. L. Graičunas,
3310 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

Amerikos Lietuviams.

Lietuvos Liaudininkų, Valtiečių Sąjungos (Steig. Seimo frakcijos ir Centro Komiteto) ir "Varpo" Bendrovės generalio įgaliotinio d-ro D. Alseikos pranešimas.

Gerbiamieji tautiečiai!

Prieš grįžtant už mėnesio laiko Lietuvon kreipiuos į jus pranešdamas apie savo darbuotę, kuri nežiurint sunkių laikų Amerikoje ačiu jusų paramai gali užsibaigti visai pasekmingai. Apie dvasinę ir moralę naudą tuo tarpu nemėgysiu šnekėti ne man pačiam apie tą kalbėti. Apie aukas, kurios yra surinktos laike mano prakalbų valdžios reikalams, pranešė Lietuvos Misija. Apie aukas, kurios yra siunčiamos Lietuvos Valtiečių Sąjungai praneša ir praneš dar tam tikslui susitvėręs Vilniaus atvadavimui remti komitetas, čia tik pasakysiu, kas yra už tuos pinigus daroma Lietuvoj. Vilniuje jau trys mėnesiai kaip eina laikraštis "Mūsos Ludu" lenkų kalboje, bet lietuvių liaudies dvasioje, rašomas populiariai ir aiškiai, kad galėtų suprasti Vilniaus krašto musų sulenkėjusi liaudis. Keleta to laikraščio numerių yra atsiųsti į Ameriką. Tas laikraštis pradėjo eiti, kuomet buvo uždaryti kiti musų laikraščiai lenkų kalboje. Iki šiam laikui jis dar gyvuoja, nors lenkų žandarai ir skersai į jį žiuri, drąsiai gina Lietuvos liaudies reikalus ir platina Lietuvos valstybinį susipratimą.

Apšvietos ir susipratimo platinimas Vilniaus krašto gyventojų tarpe yra šiandien vienas iš svarbiausių musų reikalų. Jei šiandien yra nepriklausoma Lietuva, tai yra labiausia delto, kad musų liaudis, ačiu pasišventimui ir pasidarbavimui labiau apsišvietusių tautiečių, yra susipratusi ir pasiryžusi kraują lieti už savo laisvę ir nepriklausomybę (ką ne vieną sykį ir parodė). Turime pasiekti, kad taippat susipratę butų musų broliai ir sesers Vilniaus krašte, kad ir jie patys dalyvautų okupantų jungo nuvertime.

Antras begalo svarbos dalykas pagreitinantis Vilniaus atvadavimo — tai geras susitvarkymas dabartinės Lietuvos ribose dėlei musų pačių naudos ir delto, kad Vilniaus ir Klaipėdos krašto gyventojai norėtų su mumis dėtis. Iš to atžvilgio yra begalo svarbu paremti svietimo bendrovę Lietuvoje "Varpas". Apie tą bendrovę, kaip žinoma, yra susispietę geriausieji musų tautiečiai, musų didvyrio D-ro V. Kudirkos draugai ir pasekėjai. Ta bendrovė leidžia laikraščius: "Var-

pą" ir "Lietuvos Ukininką," kurie savo laiku daugiausiai yra padarę lietuvių tautiniam susipratimui, o šiandien išreiškia mintis tų 29 Steig. Seimo atstovų liaudininkų ir valstiečių, kurie griežtai stovi už tą, kad Lietuvoje butų sąžinės ir tikėjimų laisvė, kad žemė iš ponų butų paimta be atlyginimo ir išdalyta bežemiams ir mažažemiams, kad Lietuva butų visai demokratingai sutvarkyta, kad darbo sąlygos ir darbininkų padėtis butų kaip galima geriausios.

Toks yra svarbus valstybinis, politinis ir kulturinis reikalas dėtis prie "Varpo" bendrovės ir čia nėra grynai biznio reikalas pridengtas patriotizmu, nors pinigai įvestinti į "Varpo" bendrovę anaiptol nebus paaukuoti, kaip daugelis pirkusių "Varpo" Bendrovės akcijas manė. "Varpo" bendrovė apart laikraščių, spausdina ir įvairias naudingas knygas; gerai įtaisyta spaustuvė priima visokius užsakymus. Dabar kuomet Lietuvoje gimsta naujas gyvenimas, kuomet visose mokyklose viskas isguldoma lietuvių kalba, kuomet labai truksta įvairių knygų mokykloms, kuomet labai daug jaunuomenės lanko ir baigia mo-as, — spaudos reikalai negali buti blogi. Lietuvoje yra stoka kapitalo raštų atspausdinimui, o jau atspausdintas geras knygas ir laikraščius labai greit galima išparduoti. Bendrovės leidžiamas "Lietuos Ukininkas" yra šiandien vienas iš labiausiai išsiplatinusiųjų lietuvių laikraščių pasaulyje.

Kaip man neseniai pranešė "Varpo" Centro valdyba — bendrovės reikalai yra visai geri. Neseniai įtaisyta spaustuvė jau duoda pelną. Bendrovė jau dabar turi galimybę duoti akcininkams 8 nuošimtį laikrasčiais ir knygomis. Kas pirko 3 akcijas gauna "Lietuvos Ukininką", kas pirko 5 akcijas gauna "Lietuvos Ukininką" ir "Varpą", kas pirko daugiau galės gauti dar knygų. Yra viltis, kad už metų norintieji galės gauti dividentus ir pinigais. Plačiau apie "Varpo" bendrovę bus pranešta akcininkų susirinkimuose ir suvažiavimuose, kurie bus padaryti visose tose kolionijose, kur daugiau pirko akcijų (ypač atsižymėjo Chicago ir Baltimore) bus išrinkti komitetai atstovavimui ir susinešimui su Centro valdyba Lietuvoje. Toks komitetas jau išrinktas Chicagoje.

Amerikos lietuviai išpirko jau 1,250 akcijų, tačiau dar didesnis kapitalas yra reikalingas progresyvės spaudos platinimui Lietuvoje.

Neprivalome užmiršti, kad be šviesos nė viena tauta negalėjo tapti nepriklausoma ir jei norime, kad musų Lietuvą nieks nepavergtų, turime dėti piniginę į švietimo reikalus Lietuvoje ir tai nebus pinigai blogiau įvestinti, kaip į grynai bizniškas bendroves.

Su augšta pagarba,

DR. D. ALSEIKA.

REZOLIUCIJOS.

NEW BRITAIN, LIETUVIŲ REZOLIUCIJA.

Birželio 6 d., 1921 m., Lietuvių svetainėje, New Britain, Conn., įvyko visuomeniškas susirinkimas, kuriame vienbalsiai buvo priimta sekanti rezoliucija:

Tiesa, ne nuo mus priklausančių aplinkybių, mes negalim grįžti Lietuvon ir stoti į eiles kovotojų, vienok jausdami pareigą nešti pagalbą musų Tėvynei Lietuvai jos kovoje už politiškąją ir ekonominę nepriklausomybę — yra dedamos visos pastangos prisidėti nors su pinigiška pagalba. Vienos reikalaujame, kad musų aukos butų tinkslingai sunaudojamos vien tik tiems reikalams ar įstaigoms, kurios yra viešai renkami pinigai nuo visuomenės, nes dabar iš paskelbtų atskaitų ir pakvitavimo laiškų mes sužinome, kad pinigai yra sunaudojami visai kitiems tikslams, reikalams ir įstaikoms, negu buvo renkant duotas pažadas aukojančiai visuomenei ir štai mes sužinome:

1. "Garsas" 13 No., 1921 m., ir "Darbininkas" 45 No., 1921 m., įdėjo pakvitavimo laiška: Kaunas, 1921, 23-čia, kovo, No. 240., Respublikos Prezidento Kanceliarija, kad iš pasiųstų 2,-181,331 auks. Lietuvos Gynimo Komitetas gauna tik 200,000 auks. ir "Geležinis Vilkas" tik 20,273 auks., gi 1,961,058 auksinų dingsta dievai žino kokiam tikslui.

2. Lietuvos Raud. Kryž. Rėmėjų Draugija rinko ir tebe-renka aukas, aiškiai ir viešai skelbdama, kad visos aukos surinktos bus perduotos pilnai Vyr. Vald. Lietuvos Raud. Kryžiaus, Kaune. Vienok iš tų surinktų aukų tik labai mažas trupinis tapo perduotas Lietuvos Raud. Kryžiui, Kaune, o dievai žino kokiam tikslui yra sunaudojami desėtkai tukstančių dolerių suaukuotų ir iki šiol nepriduotų Vyr. Vald. Liet. Raud. Kryžiaus.

3. Kadangi randasi ir daug kitų čion neįskaitliuotų aukų surinktų Lietuvos įstaigoms ir tos aukos nepasiekia tikslo.

4. Kadangi juo tolin, juo didesnė betvarkė darosi aukų rinkime ir aiškiai demoralizuojama ir klaidinama duosni Amerikos lietuvių liaudis, ypač neatidavime aukų tam tikslui, kuriam buvo ir yra renkamos aukos.

Todel mes, New Britain'o lietuviai, atstovaudami apie 4000 vietinių lietuvių vienbalsiai ir griežčiausiai protestuojame prieš užlaikymą tųjų sumų pinigų ir neatidavimo toms įstaigoms ar tiems tikslams, kuriems buvo rinktos aukos ir meldžiam Steig Seimo, idant kartą ant visados pažymėtų aiškiai, kad tokis viliugingas pasielgimas rinkime aukų nuo ivsuomenės yra negeistinas ir nešantis demoralizaciją duosnios Amerikos lietuvių visuomenės.

Taipgi tapo nutarta, kad nuorašas rezoliucijos butų pasiųstas Lietuvos Steig. Seimui, Ministerių Kabinetui, Lietuvos Atstovybei Amerikoje ir laikraščiams.

Pirm. John J. Gerdis,
Rašt. A. Mikalauskas.

NEW BRITAINO LIETUVIŲ REZOLIUCIJA.

Pareiškimas Lietuvos Steigiamajam Seimui.

Mes lietuviai, gyvenanti New Britain'o mieste, Connecticut valstijoje visuomeniškam susirinkime, 6 d. birželio, 1921 m., Lietuvių Draugijų svetainėje apsvarstę Žemės Reformos Komisijos tarimą reikale išpirkimo Lietuvos dvarų žemių,

Vienbalsiai nutarėm pareikšti protestą prieš didžiumos Žemės Reformų Komisijos narių neliogišką ir su didele skriauda Lietuvos biedniems pasielgimą, o tuomi pasitarnavimą dvarponiams.

Kadangi visi Lietuvos dvarponiai per šimtmečius krovė sau didžiausius turtus išnaudodami Lietuvos liaudį, gi Lietuvos kritiškiausiame momente netik nepadėjo Lietuvai apsiginti nuo plėšikų Vokiečių, Rusų ir Lenkų, bet dar nuėjo Lietuvos priešams tarnautl.

Taigi dvarponiai jau savo užmokestį atsiėmė su kaupu ir Lietuva daugiaus jiems nėra nieko skolinga.

Akyveizdoje to griežto fakto, mes New Britain'o lietuviai, atstovaudami apie 4000 vietinių lietuvių gyventojų, prašome Lietuvos Steigiamojo Seimo, atmesti žemės Reformų Komisijos didžiumos baisų nuosprendį, o priimti mažumos.

Taipogi nutarta, kad nuorašas šios rezoliucijos butų pasiųsta Lietuvos Steigiamajam Seimui, Ministerių Kabinetui, Lietuvos Atstovybei Amerikoj ir laikraščiams.

Pirm. J. Gerdis
Rašt. A. Mikalauskas.

PAREIŠKIMAS MINISTERIUI PURICKIUI

New Britain, Conn. Visuomeniškame susirinkime laikytame Birž. 6 d., 1921 m. apsvarstę p. Mastausko priskyrimą prie Lietuvos Misijos Amerikoje, nutarė pareikšti sekančiai:

Kadangi p. Mastauskas gyvendamas Amerikoje, draugavosi su lenkais ir vien tik jiems tarnavo.

Kadangi p. Mastauskas apie metus atgal yra išsireiškęs už didelę Lenkiją ir už uniją su Lenkija.

Kadangi p. Mastauskas draugavosi su Gabriu, kuris plenavo nuversti Lietuvos valdžią, tai čia lietuviai žiuri į jį kaipo pro-lenką ir jo misijai nepasitiki. Žinoma, delei to daug lietuvių atsisakys remti paskolą.

Todel mes New Britain'o lietuviai, atstovaudami apie 4000 vietinių lietuvių, prašom Ministerio Dr. Purickio, del Lietuvos labo, atšaukti p. Mastauską ir jo vieton paskirti nesusikompramitavusį ir tyros sąžinės Lietuvos pilietį.

Pirm. J. Gerdis
Rašt. A. Mikalauskas.

SVEIKATOS SKYRIUS

RAŠO DR. F. S. ZURWELL.

(Tąsa nuo 7 pusl.).

celės skaitlingesnės, ten apsireiškia anemia (išblyškimas).

Jaunos mergaitės ir moterįs, kad ir nesijaučia liguostoms, išrodo anemiškos, išblyškę. Abelnai, visi prastai maitinami kudikiai išrodo anemiški. Reškia, anemia yra ženklu silpnos sveikatos. Daugelis moterų stengias paslėpti silpną sveikatą, — brukšt ir nudažo veidus raudonai. Matot, kaip lengva atgaut sveikatą! Ir kam čia moterįs išsijudįs iš stubos pasivaikščioti, pakvėpuoti tyru oru bei ryte atsikėlus pasimankštįs, kuomet ji gali nudažyti veidus raudonai į penkias minutas ir išrodys sveika, skaisti, kaip gėlė!

Moterims pasivaikščiojimas taip reikalingas, kaip duona ir vanduo. Vaikščiojant įkvėpuoja tris syk daugiau oro, pasimaitina oxigena ir išsimaudo saulės spindulių tiesiogėje šviesoje. Tuli gydytojai išblyškėliams duoda tam ypatingai chemiškai sutaisytą geležį. Tačiaus minerališka geležis neturi tiek gerų pasekmių, kaip kad organiška geležis, kuri randasi daržovėse, piene ir mėsoje. Kasdieninis reikalavimas geležies žmogaus krauje galima suteikti valgant 4 uncijas žirinų, 4 uncijas džiovytų slyvų ir 4 unicijas jautienos. Kas mėgsta pieną ir gi gėriant penkias kvortas pieno kasdien, suteiks kraujui įvalios geležies.

Chlorophyl (žolėms ir medžių lapams suteikianti žolią spalvą) yra taip gausus, organiškos geležies, kaip ir hemoglobin (raudono kraujo medega). Chlorophyl'ius ir hemoglobin chemiškai yra vienodu. Užtat žaliumynai, butent: asparagus, salotos, pienės, batviniai, žali, švieži kopustai, spinačiai, žirniai, binzai ankštyse, agurkai ir kitos daržovės esti geriausias maistas, suteikiantis geležį del kraujo.

Valgant daugiau daržovių ir pasivaikščiojant ant tyro oro lengva įgauti geležies kraują. Tik geležis krauje nudažo veidus raudonai, kurių prakaitas 'nebadaruoja".

FARMOS, FARMOS

Nepirkite farmų prastų arba pustynėse, pakol nepamatysi musų didžiosios lietuvių ukininkų kolionijos žemių. Dabar yra geriausias laikas pasipirkti gerą ukę nes žemė pati save parodo javų našumu. Atvažiuokite ir pamatykite, kaip pas mus puikiai kviečiai, dobilai ir kitoki javai auga. Lietuviai, kurie pirko farmas šį pavasarį, pasakoja, kad mestuose daug žmonių nori pirkti farmas, bet bijosi, kad nereikėtų už dyką pravažinėti tikietai.

Aš užtikrinu, kad jusų kelionė į musų kolioniją nebus už dyką, nes čia yra geriausio gatunko žemės—molis su juodžemiu ir auga visoki javai. Tai yra negyrimas arba viliojimas žmonių, bet gryna teisybė.

Tik pamislykit, suviršs 400 lietuvių pirko farmas musų kolionijoje, tas aiškiai parodo, kad yra tinkamiausias kraštas del ukininkystės. Norinti apsigyventi tarpe lietuvių ir įsigyti gerą ukę reikalaukite farmų katalogo.

J. A. ŽEMAITIS,
R. 1, Fountain, Mich.

Pirmas Išvažiavimas!

Rengia A. L. T. Sandaros 10 kuopa, New Haven, Conn.

Bus Nedėlioje, Birželio-June 26 d., 1921,

ANT BIRUTĖS KALNO,

Lietuviškam Darže

Prasidės 10 val. iš ryto ir trauksis iki vėlai nakties.

GERBIAMIEJI: — Šis piknikas bus vienas iš puikiausių, puiki muzika grieš visokius šokius, visi galės linksmai pasišokti puikioje salėje. Taipgi randasi vanduo, kur norinti galės išsimaudyti. Taipgi bus gardžių valgių r gėrimų. Tad New Haveno ir apielinkės lietuviai nepraleiskite šios puikios progos.

Kviečia RENGĖJAI. KELRODYS. Paimkite Light House karą ir važiuokite iki "MORRIS COVE", čia išlipkite po kairei rankai tas daržas.

Ar Jus Kankina Pleiskanos?
NAUDOKITE Ruffles
Ar Jums Galvos Odą Niešti?
NAUDOKITE Ruffles
Ar Jųsų Plaukai Slenka?
NAUDOKITE Ruffles
Ar Jųs Norite Apsaugoti Juos?
NAUDOKITE Ruffles
Užlaikymui savo plaukų gražiais ir tankiais
NAUDOKITE Ruffles
Užlaikymui galvos odos sveikai ir švariai
NAUDOKITE Ruffles

Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. bonką, arba tiesiog iš išdirbėju per pašią už 75c. bonką.

F. AD. RICHTER & CO.
3rd Ave. & 35th St. Brooklyn, N. Y.

URBSZO, SEKYS IR KO.

101 Oak St., Lawrence, Mass.

Agentura laivakorčių, pinigų siuntimo ir t. t. Geriausia ir parankiausia vietą, kur kiekvienas lietuvis randa tinkamą ir atsakantį patarnavimą. Pinigai Lietuvon geriausia ir greičiausia nueina. Išrupiname visiems keliauninkams pasus, padarome visokios rušies liudymus. Esame registruoti NOTARAI Lietuvos Atstovybėje. Visada, kokį tik reikalą turėsite, kreipkitės pas mus, o tikrai busite užganėdinti.

KURSAS NUPUOLĖ

Tai geriausia proga daug auksinų į Lietuvą nusiųst.

Greitume nusiuntimo pinigų nieks su manim negal lenktyniuotis; visiems pinigų siuntėjams pristatau kvitas su parašais priėmėjų pinigų.

Laivakorčių agentura į Liepojų, Hamburgą ir visur.

Pasai kelionei į Lietuvą.

Padarymas lietuviškų dokumentų.

Pinigus siųskite per pašto. Money Order. Rašydami pridėkite 2c. stampą ir visados adresuokite:

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, N.Y.

Telef. Watkins 2142.

BALTIC STATES BANK

KAPITALAS $250,000.00.

VIENINTĖLIS LIETUVIŲ VALSTIJINIS BANKAS NEW YORKE.

SIUNČIAME PINIGUS LIETUVON perlaidomis ir kablegramais pigiausiu kursu greitai ir teisingai.

PRIIMAME PINIGUS DEPOZITAMS ir mokam 4%.

Nuošimčiai kas mėnuo prikaitomi prie sumos. Pinigus pasidėjimui galima siųsti paštu. Musų Banke laiko pinigus New Yorko Valstija, N. Y. Valstijos Bankų Departamentas ir didžiosios lietuvių organizacijos.

PERSAMDOME SAUGOS DĖŽUTES, $5 metams.

PARDUODAME LAIVAKORTES Į LIETUVĄ ir iš Lietuvos. Keleiviams parduodame Draftus, Keleivių Čekius ir Kredito Laiškus.

VISOKIAIS BANKINIAIS REIKALAIS Patarnaujame teisingai, greitai ir draugiškai.

KREIPKITĖS Į MUS — NEPASIGAILĖSITE.

BANKO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 3 v. p. p. Užsienių Skyrius atdaras kasdien nuo 9 v. ryte iki 5 val. Subatomis iki 7 v. vakare.

BALTIC STATES BANK,

294 Eighth Ave., Kamp. 25 gatv., New York.

Laiškai Lietuvon

Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popiero, kadangi "Sandaros" Administracijoje galima gauti puikių laiškams popierų su gražiomis kvietkomis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar atspausdinome. Kaip va:

LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; Į TĖTYNĘ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė Musų); ATMINIMAS LIETUVOS; SKUBĖKI LAIŠKELĮ; PAS GIMINES; PAS TĖVUS; PAS BROLĮ.

Visi laiškai su naujausiomis eilėmis parsiduoda po 5c., 12 už 50c. Daug imant duodame nuošimtį.

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

"KANKLES"

Ilgai lauktos "KANKLĖS" vėl pradeda kankliuoti. Šį metą komp. MIKAS PETRAUSKAS leidzia netik šių metų "kankles", bet ir visų keturių praeitų metų bus naujai peržiurėtos ir viena knyga-sąsiuviniu išleista. Dabar jų kaina 3 dol., o kaip tik apleis spaudą (už apie dvejų mėnesių) bus "Kanklių" kaina 6 dol. "Sandara" priima prenumeratą. Siųsk tuojaus TRIS dol. šio antrašu:

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

PITTSBURGH, PA.

Gegužės 28-tą, L. M. D. svetainėje buvo koncertas, parengtas "Birutės" choro po vadovyste J. L. Senulio, ir kadangi J. L. Senulis užima vargonininko vietą McKees Rocks, Pa., tai birutiečiai surengė ir tą koncertą nedėlios vakare, gegužės 29-tą d., bažnytinėje svetainėje, Mckees Rock, dalyvavo du chorai išvien: Bažnytinis ir "Birutės" tautiškas choras. Kadangi abu to paties vedėjo vedami, tai gana gražiai sudainavo, kaip Soho'je vienas "Birutės" choras, taip Mckees Rocks abu chorai. Birutiečiai prieš baigsiant šį sezoną stengės pasirodyti kogeriausia, kad pasiliktų ją atmintis.

Taipgi sulošė du veikaliuku: pirmas, tai "Sosto Akyveizdoje" — vieno veiksmo tragedija — sulošta labai gerai. Veikiančios ypatos buvo: karalius— K. Čaras; jo sunus Adolfas — P. Seikis; Bugina, Adolfo numylėtinė — M. Kivinckiutė; Kalvis — P. Gilius; Unikovainas — V. Plaušinis; Brombaila, galiunas — Paurazas; Arabas, galiunas — A. Kvietkauskas; Morkus, duobkasis — J. Šermukšnis; Akulina, jo žmona — A. Pesockienė; Giltinė — O. Rauktukė; Kriaučius — A.Kuznis; Dak. — Pet. Gilius; Greitasai tarnas — St. Tarvidas; sargai — S. Raudonis ir F. Maisiejus.

Aktoriai ištikro visi atliko kogeriausia, ypač M. Kivinckiutė ir P. Seikis.

Antras veikalas buvo "Mulkinė ir Mulkintojai" — dviejų veiksmų komedija. Čia veikiančios ypatos buvo: Mulkinės įsteigėjas — Ed. Paurazas; Mulk. sekretorius — P. Seikis; Ligonis — J. Šermukšnis; Aliutė — M. Rauktukė; Barškalius — V. Plaušinis; didžiunas — F. Maisiejus. Šis veikalas jau antru kartu, bet gana prijuokino publiką, kadangi aktoriai taip gerai atliko savo roles ir taip tinkančios ypatos surinktos, tad tik juokis žiurėdamas.

Reikia dar pagirti Pittsburgo jaunimą, kad netingi, bet darbuojasi kiek galėdami, nes gražus burelis priklauso prie choro. Kiek teko patirti, tai šis koncertas yra paskutinis šį pavasarį, nes ateina karšti vakarai, tai pertraukta ir mokintis.

Koncerte Buvęs.

PALO ALTO, PA.

Geg. 30 d., Port Carbon, Pa., airių kapinėse palaidojo Juozo Pažėros lavoną. Prieš 3 dienas Juozas tapo užmuštas Silver Creek anglių kasykloje.

Vėlionis ir Kaz. Andriuškevičius dirbo labai stačiam darbe: jie kirto anglyje skylę, aukštyn, panašę šuliniui. K. Andriuškevičiui nulipus žemyn atsinešti reikmenų, "lubose" uola lužo ir užsikimšo skylė taip, kad Juozas viršuje, kaip atsitupęs prisiglaudė, taip ir rado prispaustą ir nesužeistą.

Sakoma, kad J. Pažėra nebutų panešęs mirties, jeigu nebutų užsikimšusi jų kertamoji skylė su dideliais uolos šmotais, kurie sulaikė smulkesniąją anglį nuo žemyn slinkimo, kas pripildė skylę iki pat viršaus tiek, kad Juozą užspaudė. **Ručkuniškis.**

MONTELLO, MASS.

Musų mieste yra vien čeverykų išdirbystė. Darbai eina gerai: vieni pradeda dirbti, kiti sustoja taip, galima sakyti, kad darbininkams prisieina daug vargo panešti. Bet kaip ten nebutų, moonshine'no upeliai teka per Montello miestą, daug namų yra, kurie užlaiko karčiamas, nors šis miestas vadinasi per laikus sausas, bet tik iš vardo.

Čia buvo valgomų daiktų kooperatyviška krautuvė, bet nariai tarpe savęs perdaug piovėsi ir vargiai bus kas iš jos, nes paskutiniu laiku dar įvyko gaisras, ir dabar stovi uždaryta jau antras mėnuo.

Progress Shoe Mfg. Co. dabar darbuojasi gerai. Po tų visų triukšmų įvyko ramybė; turėjo Montello šėrininkai susirinkimą, ir visi pasikalbėję stojo prie darbo. Mat dauguma narių buvo įvelta į klerikalų politiką ir buvo pradėję manyti, kad boardo-direktoriai ką blogo linki korporacijai. Kada viskas išsiaiškino, pasirodė, kad Gasparukas buvo užtiesęs Česnuliską varžą, o Bostono klapčiukai lakstė po namus ir norėjo supirkinėti šėrus, siulydami po 30 dol., bet tas nepavyko jiems šiuo sykiu. Montello šėrininkai nutarė surengti gražų pikniką ant savo žemės ir pakviesti kitų miestų šėrininkus. Lauksim.

Čia yra keletas komunistų, kurie daug triukšmo pridaro su savo riksmais ir kvailais darbais. Bet dabar nežinia, kas iš to bus, bet jau prasidėjo kova su sandariečiais, ir net turės pamatyti kai-kurie teismo namus. Dalykas yra toks: Jie yra viršų paėmę kai-kuriose draugijose ir daro taip, kaip jie nori, ima pavyzdį nuo Rusijos komisarų: Jei tik ne jų plauko narys, tai visai nesiskaito, kas kalba — jiems priešingai, tai gauna bausmės dolerį ir daugiaus, net dauguma narių nenori lankytis į susirinkimus, tik užsimoka mėnesines ir bėga. Vaitkus čion kariaudavo su jų neteisybėmis, tai ant galo nutarė nubausti tą žmogų, atimdami balsą ant metų, bet turi buti ant kožno susirinkimo: Jeigu neatvyksta, tai piniginė bausmė, ir kada žmogus sėdi pas juos neturėdamas balso, tai turi iš ko juokus daryti. Bet kas juokingiausia — surado jį kaltu (sulig kvailių supratimo) ienoje draugijoje, tai nubaudė net keturiose draugijose. Tas žmogus, nepakęsdamas to viso, padavė advokatui, ir tie vadovai, kurie visą riksmą kėlė, likosi patraukti teisman ir jų penki pastatyti po kaucija, po 5,000 dolerių. Kas bus iš to, pranešiu vėliau. **Šiaučius.**

NEW PHILADELPHIA, PA.

Birž. 2 lietuvių kapinėse palaidotas Vincas Moliušis, miręs Hamburg, Pa., ligoninėje. Laidotuvėmis rupinosi J. Zerdeckas, kurio namuose vėlionis buvo pašarvotas. Graboriaus pareigą atliko A. Paulauskas iš Minersville, Pa. V. Moliušis buvo našlys ir turėjo 5-tą vaikučių, kurie pas tėvo grabą labai verkė.

Reporteris.

WATERBURY, CONN.

Šventakuprių ir Prekybos ir Pramonės bendrovės, kurių Waterbury, Conn. yra skyriai, sumanė parengti pikniką ant gegužės 30 d. Lietuviškam Union City, Conn., Linden Parke. Ir jie sumanė nulupti nuo kiekvienos ypatos dvi skuras ir nupirkti šitais pinigais Lietuvos kunigams automobilių, bet taip nepasisekė: lietuviai nesidavė nuo savęs nulupti nė vienos skuros.

Štai kokiu dalyku jie norėjo nulupti tas skuras. Jie sumanė daug uždirbti, tai prie vartų padarė įžangos tikietus 25c., o šokamoje svetainėje, tai vėl tikietą 15c. už kožną šokį. Žmonės ateina nusipirkę tikietą, eina šokti, vėl reikia pirkti tikietas, tai visi susipratę lietuviai eina prie vartų ir prašo, kad atiduotų jiems kitietus, tai tie šventakupriai nenorėjo duoti, bet paskui kaip antsykio pakilo visas burys eiti laukan, tai suviršk koki penki šimtai žmonių atsiėmė pinigus ir išėjo laukan. Tik liko tos davatkos ir vyčiukai ir vyčių jenerolas. Tai matote visi, kaip tie musų krikščionys demokratai apsieina: lupa nuo žmonelių paskutinius centus.

Laikas susiprasti lietuviams ir dėtis prie vidurinės sriovės lietuvių, kurie rengia visokius parengimus ir duoda pilnas atskaitas. V.

GIRARDVILLE, PA.

Gegužės 21 d. buvo surengtos prakalbos I. W. W. Kalbėjo Jukelis. Jo kalbos nebuvo ko daug suprasti, buvo pašventęs visą kalbą apie Rusijos balševikus ir gyrė, kad tenais rojus. Bet jeigu rojus, tai tegu tenai važiuoja ir gyvena, bet ne žmones ardo ir niekina visus lietuvius, kurie dirba Lietuvos gerovei, kad Lietuva butų laisva visiems lietuviams.

Tuos žmones, kurie pasišventę užlaikyti savo tautą, kad tauta gyvuotų, Jukelis pasmerkia, tiktai aukština Leniną su Trockiu. Jukelis iškeikė tuos žmones, kurie aukojo Lietuvos laisvei, sakydamas, kad už tuos pinigus kunigas Žilius prisipirko bankas Chicagoje, už tuos visus pinigus, kuriais supirkote bonus, sako, advokatas Bagočius nusipirko dirbtuves — tai, sako, kur jus aukos Lietuvos laisvei! Sako— jus visi esate Lietuvos pardavėjai!

Po kalbai prašė publikos, kad balsuotų, ar nori buti visi po Rusijos jungu, po Rusijos raudona bolševikiška vėliava? Komunistų susirinkime, žinoma, balsavo, kad buti po bolševikais.

Broliai lietuviai! ar norite, kad lietuviai butų laisvi? ar norite, kad Lietuvos vėliava butų ant Lietuvos žemės, ant musų motinos ir tėvo kapų, ant Gedimino kalno, ant Lietuvos didvyrių kapų? ar gal jus norite Lietuvą parduoti Rusijos kacapams, tiems tamsuoliams, kurie laikė mus pavergę per kelis šimtus metų? Tiems, kurie uždarė mus spaudą? Klausot tokio žmogaus, kuris prisigėręs Rusijos bolševizmo ir bando jus apjuodinti. Pamąstyk, brolau lietuvi, apie savo šalį Lietuvą ir atmink, kad tu joje gimei ir augai. Lietuvos žemelė lietuviams priklauso, o ne rusams. Rusai tegu sau gyvena po raudona vėliava, o mes gyvęsime po tikra vėliava, kokia mums patiks.

Girardvillietis.

EAST MAHANOY JUNCTION, PA.

Ant birželio 26 d. į čia surengta labai didelė ekskursija pirmo apskričio S. L. A., į kurį priklauso 20 kuopų S. L. A. ir komitetas ruošiasi suteikti dovanas. Jau turi užsakęs kelis tuzinus piragaičių, pajų ir gražių gurbukų, lietuvaitės rankomis padirbtų, kokių dar nė Amerikos fabrikai neyra sumanę padirbti taip puikiai. Ir šiame išvažiavime žaislių, tai bus visokių,nes gabiausi artistai yra pasirengę dalyvauti su dainomis ir kitokiais žaidimais. Kviečiame visus. **Org. A. J. Banišauskas.**

PITTSBURGH, PA.

Margumynai.

Pittsburgą apleido bolševikų šulas F. Tevloviče (išvažiavo į Lietuvą). Buvo vienas iš uoliausių lapelių platintojas, kad neremti Lietuvos buožių valdžią, o tik Rusiją. Čia jie, pasislėpę L. D. L. D. vardu, rinko pinigus ir aukojo į jų fondą visokių lapelių spausdinimui. Tevloviče gana daug jų išplatindavo. Kaszin ar ir Lietuvoje jam taip seksis?

Jono Tevlovičiaus pavogė $1,-250.00. Buvo štai kaip: J. Tevloviče (F. Tevlovičiaus brolis) buvo seniau paskolinęs Rutkauckui $10.00. Kada pasirengė važiuoti į Lietuvą, tai prašo Rutkaucko atiduoti. Tas sako, kad pinigų neturįs, bet gali ateiti ir atbuti burdu (ar įnamiu). Taip J. Tevloviče ir padarė. Bet turėjo ir pinigo susitaupęs, tai paprašė Rutkauckienės, kad pasiutų diržą, kur įsidėjo $1200.00 ir apsiuvo ant pilvo, o 90.00, tai turėjo kišeniuje. Na, žinoma, brolio išleistuvėse besisveikinant ir įtraukė munšainės, taip kad užmigo ir nejuto, kad žmogeliui nukirpo diržą nuo pilvo ir dar iš kišeniaus tą $90.00 išėmė. Sako, dar kur po pamušalu turėjęs $500.00, tai su tais ir išbraukė į Lietuvą. O čia atvykę detektyvai buvo suareštavę visus gaspadorius ir kitus burdingierius, bet, kaltais neradus, paleido.

J. Tevloviče neprigulėjo niekur, bet pinigus vežtis su savim tai turbut brolis pamokino, kadangi Lietuvos nepripažįsta, tai nenorėjo pinigus nė siųsti, bet patys vežėsi.

Prasišalinus drg. J. Alexiui, A. P. L. A. Centro sekretoriui, taip "draugai" sujudo, kad ekstra seime suspendavo visą Centro Vaidybą ir išrinko naują ir nutarė, kad per 3 mėnesius nemokėt niekam nė posmertinių, nė pašelpos ligoje. Nutarta, kad nariai proporcionaliai užmokėtų "draugams" delegatams kelionės lėšas. (Mat "Laisvė" kaipo organas, taip išrekliamavo A. P. L. A., kad susitvėrė kuopos Brooklyne ir West Virginia, o pagal A. P. L. A. taisyklės, tai gali siųsti po 1 delegatą nuo 20 narių, tai daug "draugų" norėtų važiuoti į seimus, bet nėra pinigų, tai mokant visiems nariams lygiai, padengiamos lėšas draugams delegatams — tai bus galima visus draugus pasiųsti į seimus, kaip puiku!)

Negalima praleisti dar ir šito. Kun. Kazėnas išsiuntinėjo registruotus laiškus netik savo paklydusiems parapijonams, bet ir seniems sandariečiams, kurie nieko bendro su bačnyčia neturi, kuriais liepia eiti perprašyti kunigą, vyskupą ir komitetą, užmiršau paklausti, ar ir gaspadinę. Kiek teko sužinoti, tai parapijonai neina perprašyt Kazėno, bet rengiasi vyti Kazėną visai ir iš Pittsburgo.

Kun. Delionis pasirandavojo Liuteronų bažnyčią prie Forbes St. ir pasivadinęs kun. ir daktaru laiko pamaldas kas nedėlia pagal kokį Rytų tikėjimą, (ar greko - katalikišką tikėjimą). Kaip jam seksis, nežinia, bet jau du nedėldieniu pamaldos buvo. Gal kada vėliau patirsiu daugiau. **Prisiklausęs.**

LAWRENCE, MASS.

Atidarymas L. T. Kempės Puikiai Nusisekė.

Apielinkės lietuvių visuomenei jau yra žinoma, kad Lawrenco Lietuvių Tautiška parapija turi nuosavą puikią vasarinę svetainę ir gražų parką. Todel, kaip tiktai pasirodė pagarsinimai laikraščiuose, kad gegužės 28-29 ir 30 dd. bus atidarymas kempės, visi su nekantrumu laukė, kad gavus bent per tas kelias dienas atsikvėpti tyru oru ir praleisti smagiai laiką tarp žaliuojančių medžių

Sulaukus subatos, geg. 28 d., pradėjo plaukti skaitlingi žmonių buriai, netiktai iš Lawrenco, bet ir iš apielinkės miestelių. Nedėlioje oras nors buvo nepergeriausias, bet žmonių atsilankė skaitlingai, netoli apie du tukstančiu. Apie ketvirtą valandą prasidėjo programas. Pirmiausiai Panos Marijos choras, vadovaujamas gabaus mokytojo, K. Diržio, sudainavo keletą dainelių, kurios daug smagumo įnešė į besiklausančią minią. Garsus aidas, išsiliejantis iš išlavintų dainininkų krutinių, praskambėjo tarpe skatlingai susirinkusios žmonių minios. Apart dainų, buvo daug įvairių pamarginimų.

Panedėlyje žmonių atsilankė taipgi skaitlingai. Visais atžvilgiais piknikas nusisekė puikiausiai. Nenoroms prisiėjo apleisti tą gražų Lietuvių Tautišką parką ir skirstytis kiekvienam link savo namų.

Pelno liko $525.75.

Tautiška parapija yra dėkinga visuomenei už taip skaitlingą atsilankymą, o podraug ir pikniko rengėjams už jų pasidarbavimą. **Tautietis.**

MANO ŠERMENYS.

(Tąsa nuo 3 pusl.).

lis vadindavę žmogum. Velionis, tapęs žmogum, buvo labai atsargus visuose atvejuose. Jis verkdavo be ašarų ir juokėsi neatdaręs burnos. Jis mėgdavo erzinti senus kudikius iki verdančio prakaito. Tabako ir svaigalų jis nepriimdavo, nekęsdavo. Jis užeidavo į smuklę tik del žingeidumo. Kartais jis įžengdavo ir į bažnyčią, bet ne del maldų. Kunigui renkant pinigus bažnyčioje žmogus įspaudęs nykštį tarp smaguro ir ilgojo pirštų įkišdavo kun. karbijon.

Velionio ypatybės visakuo skyrėsi nuo mano ir kitų. Paveizdon, jis niekuomet nesiskuzdavo nakčia be žiburio. Pačiame vidurnaktyje, velionis nesiskusdavo be veidrodžio. Plaukų niekuomet pats nesikirpdavo, — visuomet eidavo pas kirpiką. Velionio niekas nematė su vienu čeveryku vyrišku, o antru moterišku. Pr. žmogus turėjo paprotį nešioti akinius, vientik iš priešakio, ant nosies. Jis visuomet mėgdavo apsitaisyti vientik vyriškais drabužiais. Valgant pietus, vakarienę arba pusrytį vėlionis ne sėsdavo ant stalo, o tik prie stalo. Jis prausdamas burną niekuomet nelaikydavo rankos sukišęs kelinių kišeniuose. Jis rašydavo laiškus ir straipsnius, vientik ant popieriaus. Velionio draugai pasakojo, jog jis miegojo užsimerkęs, bet išbudęs laikydavo akis atmerktas. Neveltuo užsimerkėliai nematė velionio tikru žmogumi esant.

Kas iš jus matėte velionio straipsniuose svyravimą, abejojimą bei pataikavimą? Jo plunksna kalbėjo už jį patį visados. Bemoksliai klebonai ir savamoksliai redaktoriai neapkentė velionio už jo plunksnos gailumą; bet su laiku jie turės prisipažinti prie savo klaidų. Kadaise ir aš perpykau ant žmogaus, bet šiandie gailiuos drąsaus ir sumanaus žmogaus. Kalbėtojas nutilo. Ramu.

Aš pajutau kokį stiprų saldumą burnoje, bet atidengti paslapties neišdrįsau. Man norėjos kalbėti daug ir garsiai, bet iš susijudinimo nepajiegiau.

Po valandos pradėjome ruoštis link kapų. Man ir reikėjo nueiti ant kapų, nes prisižadėjau kalbėti gyvam svietui prie savo kapo.

Kuomet grabas buvo įdėtas į duobę, tas pats vyrukas kumštelėjęs man pašonėn užklausė:

—Ar kalbėsi? Perstateysiu...

Perstatė mane susirinkusiai miniai, kaipo velionio Pr. S. žmogaus artimą draugą.

Prabilau.

—Žmonės! Jieškokite teisybės ant kapų. Teisingus žmones galima susitikti tik kelionėje į kapus.

Jei jus nutrotijat pinigus, nutrotijat daug; jei nutrotijat draugus, nutrotijat dar daugiau, bet jei jus nutrotijat viltį, — nutrotijat viską.

nęs, o aš prasišalinau nuo draupinigai prasišalino nuo magų, bet viltis visuomet buvo ir yra su manim! Svieto žodžiai neišgązdino manęs, nes tikėjau, kad antri žodžiai iš tų pačių lupų užgincis pinigus. Čia pat matau, kad viltis manęs neapgavo.

—Kalbėk apie vėlionį Pr. S. žmogų, o ne apie save! — pasigirdo balsas.

—Lai šis nežinomas žmogus ilsis ramybės karalystėje. Gi Pr. S. žmogus griežtai atsisako žengti į grabą, nes, matote, svietas jo apgailestauja ir trokšta jo veiklumo.

Draugai! Grįžkime į neužbaigtą gyvenimą, o ten pamatysime Pr. S. žmogų tarp mirgančio svieto.

Užkaskite kapą ir laukite Pr. S. žmogaus vėl pasirodant su ta pačia drąsa, kaip ir kitados! žmogus dar gyvas ir veiklus.

Pasigirdo delnų graustinis ir užkasę žmogų su pakilusiu upu išsiskirstėme į visas puses.

PR. S. ŽMOGUS.

A. RAMANAUSKAS.

ŽIUPSNIS APIE DVASIŠKIJOS POLITIKĄ.

Kaip sunku įgyti laisvė, nereik jieškoti nei istorijos, nes mes patys kovojam jau kelinti metai, o dar galo nesimato. Kartu su lietuviais kovoja Ukrainai, Armenai, Gruzinai, Airiai. Ar pas tas tautas yra savųjų priešų — nežinau, bet mes, lietuviai, iš savųjų turime du priešu: vienas, atviras — komunistai, o kitas, slaptas — klerikalai. Komunistai Lietuvai ne yra baisus. Jų mažas skaičius ir yra tik laikinis užsikarščiavimas mažai nusimanančių apie valdymą visos valstybės. Jie yra užagituoti žodžiu ir per spaudą tų vadų, katrie prie kitų partijų neturėtų užsiėmimo. Gi dabar reik laikraščio, agitatorių, organizatorių ir t. t.. Bet pačioje Lietuvoje komunizmas, kaipo naujas vaisius, neprigis, nes ten jam nėra dirvos. Klerikalai-gi kas kitas. Su jais jau dabar reikia vesti didelė kova. Jie, turėdami didžiumą balsų Steig. seime, stengiasi ne atimt nuo dvarponių žemes ir išdalinti bežemiams ir mažažemiams, bet nupirkti. Suprantama, kunigijai, lėbavusiai per metų metus pas dvarponius ir lošiusiai su jais kortomis, dabar butų gėda savo sėbrus "skriausti", atimti nuo jų žemes. Apart to žvirbliai ant tvorų čirškia, kad nemažai musų kunigijos slaptai dirba, idant Lietuvą prijungti prie Paliokijos, nes Paliokija vis-gi daugiau proteguoja dvasiškiją. Rodos kunigai, neturėdami šeimynų, neturėtų apie save labai rupintis — duonos užtektų. Bet ne tas jiems rupi — čion apgynimas luomos. Nors dabar yra sunku kovoti su klerikalais, bet visad taip nebus. Lietuvos žmonės apsišvies ir tą piktžolę iš šaknų išraus, nes apsišvietęs lietuvys klerikalų politikos neapkęs. Štai kaip man vienas inteligentas apie "dvasiškius" rašo: "Vieną kartą profesorius dušių ganytojas, kun. Dambrauskas charaktarizavo "vidutinio apšvietimo lietuvį inteligentą", busiant: "Galvoje tuštumą, širdyj neapikantą, kišeniuje bomba, o rankoje prokliamacija."

Keisti tie dvasiški profesoriai. Nieks jiems negali įtikti. Pagal jųjų supratimą, visi, kurie tik mėgina kitaip manyti, yra tuščiagalviais. Toki vyrai, kaip Darvinas, Flamarijonas ir Tolstoi, pagal profesoriaus Dambrausko sanprotavimo, yra nors dideli žmonės, bet vis-gi tuščiagalviai. Musų kunigėliai matomai yra gerai mokinami, kaip apvainikuoti svietiškus inteligentus įvairiais epitetais, bet

kas-žin, ar jie numano, per kokius akinius tie "vidutinio apšvietimo inteligentai" į kunigėlius žiuri? Gal tokiems vidutinio apšvietimo inteligentams musų dvasiški "riceniai" atrodo sekančioje uniformoje: "Galvoje galspadinė, širdyje puikybė, kišeniuje šniga, o rankoje knyžius su nagaika." Kokia ironija žmogaus moraliniam pajautimui, žiurint į tokį Macochą. Turint savo tarpe tokius Macochus yra pažeminimas žmonijos doros, kurią ji per tiek amžių taip saugiai globėjo, pačiose širdies gilumose, kaipo vienatinį iš tobuliausių ypatybių, skiriančių žmogų nuo žemesnės rušies gyvulijos.

Bet tik tiek yra ramu, kad doriškas žmoguje jausmas neužgimė su katalikiška krikščionybe ir jis nemirs su jos puolimu. Žmonija pergyveno ne vieną religijinį bankrutą, pergyvens ir tą. Pasiliuosavo nuo visokios vergovės pančių, pasiliuosuos ir nuo katalikiškos doros, kuri ant nelaimės žmonijos, visuomet buvo palaikoma netiek su kryžium, kiek su nagaika. Jau pirmuose amžiuose po Kristaus gyvenimo tą dorą pradėjo rodyti savo ateities kelią. Dar kol neskaitlinga krikščionybė buvo, tuomet ir Kristaus mokslas buvo bandomas užlaikyti tikrybėj, bet kaip greitai Roma įgavo stipresnius ragus, tuojaus pasaulis pajuto permainą. Ir vieton nusižeminimo ir žemiško gyvenimo išsižadėjimo, dabar pau krikščioniška dora sklido po platujį pasaulį ugnia ir kardu varoma. Ir tai tas buvo daromas vardan Kristaus mokslo, vardan karalystės dangaus!

Vertimas prie krikščionybės germanus ir kitas vakarinės Europos tautas, o vėliau ir musų protėvius Lietuvoje nebuvo tai darbas dėlei išgelbėjimo tų tautų nuo amžinos pražuties, nuo pragaro liepsnų, bet dėlei praplatinimo Vatikono Viešpatystės, dėlei padinimo bažnyčios grobio ir politiškos galybės. Čion neėjo klausimas apie žmogaus atpirkimą, bet apie jo valdymą, jo pavergimą. O kiek tam įvykimui gyvasčių paklota, kiek kančių, kiek ašarų ir kraujo išlieta... Visas Vatikonas paskęstų kraujuose!

Bet ką reiškia žmogaus kančios ar kraujas, jeigu galima ką nors geresnio atsiekti; ir todel katalikystė nesidrovėjo. Ji ėjo prie savo tikslo drąsiai. Nors tukstančiai žmonių krito nuo jos kardo, bet užtai ji atsiekė to, ko buvo užsimaniusi. Viduramžiuose ji tapo tuom, kuom norėjo tapti. Pastojo galinga! Ir visa Europa gulėjo po jos letena. Dabar del jos buvo vergais visi, pradedant nuo karaliaus ir baigians apdrįskusiu elgėtą, kuriai ir tas turėjo duoti duoklę užtai, kad pasėdėjus ant priebažnytinio akmes. Katalikystė pasiekė zenitą savo galybės, o jos vadovai, nuo popiežiaus iki paprašćiausio minyko, praleido savo dienas aristokratiškame smaguriavime. Bet blogas pats per save nyksta. Užtai ir tokia katalikystės šmėklą nevaliojo amžinai įleisti savo šaknis. žmogus iš prigimties yra palinkęs prie laisvės ir tą gamtos dovaną viduramžinės katalikystės teroras nevaliojo jam sunaikinti. Persirgus pertekliuje ir smaguriavime, katalikystė turėjo susilaukti tokio pat kracho, kokio susilaukė paleistuvinga Romos Imperija Kristui užėjus. Tik dabar buvo ne Kristaus mokslas, kas išgelbėjo žmoniją nuo moralinio bankruto, bet Liuter'o protestas, kurį jis užkalė ant Wittenburgo katedros durų. Ir nuo to laiko galybė Dievo Senatorių pradėjo nykti. Nyksta ji dar ir šiandien, nežiurint visų kunigijos pastangų. Žinant tą nykimą nėra nieko stebėtino, jeigu ir šiandie musų katalikiškoji dvasiškija taip atkakliai skverbiasi į musų, ką tik išaušusį politinį neprigulmybės gyvenimą. Pralėbavus bažnyčios dorišką galybę, musų kunigija šiandie bando skverbtis į viešą šalies politiką, kad šiaip taip palaikius savo autoritetą žmonyse. Po priedanga kryžiaus, katalikystė buvo ir tebėra ne tikybinė instituciją, bet politišką partija ir tai dar tokia partija, kuri nesidrovi pastoti kelią kitai partijai ir pastarąją apiplėšti dienos viduryje, neatsižvelgiant ir menkiausius doros principus. Jai bažnyčia, tai ne dievnamis, ne doros mokykla, bet skraistė, už kurios užlindus per amžius darė intrygas ir konspiracijas ar tai prieš kokią nors valstybę, ar tai prieš nepatinkamą politinę partiją, arba pavienę ypatą. Tos bažnyčios machinacijos duodasi ir musų tautai atjausti. Pirmutiniuose žingsniuose kovos už neprigulmybę atsirado bažnyčios tarnų, kurie tapo šnipai ir išdavikai. O paskutiniuose laikuose, tai net prisieina stačiai kovoti su jais, kad sučėdinus ateinančioms gentkartėms Lietuvos nors kiek žmoniškos laisvės.

Kad palaikius savo autoritetą Lietuvoje, kunigija stvėrėsi net žemiausių priemonių: bando užtraukti Lietuvai karalių, o Amerikos lietuviškoji kunigija, žarstydama žmonelių sunkiai uždirbtus skatikus, tai net iš proto eina. Sėbrauja su tėvynės išgamomis — Gabriu ir Ko.; keikia Lietuvos valdžią, Lietuvos Atstovybę Amerikoje. Kunigams tėvynės gali ir nebuti, kad tik butų jų rankose galybė. Jiems ir dabar Paliokija yra kur-kas arčiau prie širdies ir net laikas nuo laiko bando piršti Lietuvai "Polską uniją", kad tik išgelbėjus kunigų autoritetą Lietuvoje. Žinoma, tą daro nedrąsiai, pusiau slaptai, taip, kaip ir daugybę kitų judošiškų darbų atlieka po priedanga Dieviškos doros. Krikščionybė, katalikiška - krikščionybė! Kuo ji žadėjo buti ir galop kuo ji šiandie yra! Žadėjo buti tarpininkė tarp Dievo ir žmogaus; žadėjo buti žmonijos paguoda, žmonijos viltis, jos užtarėja, globėja ir tikra motina, o tapo tos žmonijos engėja, tapo jos kankytoja — kantytoja kuno ir dvasios, progreso tramdytoja ir naikintoja viso to, ką žmogus per amžius sau už šventą laikė! Ecce Homo!!... Štai išganytojas, džiaugkitės visi, kurie tik esate nuliudę!

Ir nedyvai, kad kunigija stengiasi visokiais budais įkalbėti dar tamsumoje gludančioms savo avelėms, kad šalintųsi nuo svietiškų inteligentų, nes gali jų ir dušias prapuldyti. Bet lietuvi, jeigu nori prisidėti prie iškovojimo šviesios ateities savo tėvynei, savo gentkartei, prašalink dvasiškiją iš politikos ir duok jai vietą tik bažnyčioje.

SVEIKATOS SKYRIUS

RAŠO DR. F. S. ZURWELL.

MOTINŲ ŽINIAI.

Motinos didžiausias turtas — normališki kudikiai.

Buna atsitikimų, kad kudikiai pasilieka neregiais nuo pat užgimimo.

Žmonių kudikiai, kaip ir kitų gyvunų, prastai kalbant, gema akli.

Daugelis motinų neturi ištekliaus pasamdymui gydytojo,akušerkos ir nursės. Apart to yra du svarbus faktai, kurie ir esant ištekliaus pasamdymui gydytojo, apsieina be gydytojo laike gimdymo, ypač tarpe ateivių. Kas-gi nežino, kad daugelis ateivių,čia gyvenančių, sutinka verčiau pasikankina sopuliuose ir už sučėdytus pinigus iškelia triukšmingas krikštynas, (o kartais šermenis), negu atiduoti gydytojui už patarnavimą.

Kitas ateivių išrokavimas, tai gydytojai visuomet per brangiai plėšia už dyką. Tokiame atvejyje, čia paprastam gydytojui prisieina lenktyniuoti su **obstetrikos** (mokslas apie gimdymą) "specialiste" iš praktikos nemokyta sodiete, kurios profesiją daugelis vadina bobavimu.

Taip vadinamas paprastas gydytojas, rašydamas receptus,tik vaitininkui padaro pelną, o pats sau, tai tik užpykus gydytojo pati jums teisybę pasakytų. Rašyme receptų tiek uždarbio, kiek taisyme "amorelų". Paprastam gydytojui obstetrikos (gimdymo) pacijentai pelningiausi. Ant nelaimės obstetrikos **"specialistė iš praktikos"** dažnai užbėga gydytojams už akių, kuri atima gydytojo uždarbį ir "pažemina" klasišką jo mokslą.

Tačiaus, kartais didelis taupumas padaro didelius nuostolius.

Nežinėliai ir beturčiai visur ir visada buna apkaltinti už viską. Nežinėlius ir beturčius gamtos tiesos visuomet nubaudžia skausmais.

Jei gamtos advokatas - gydytojas išgelbsti nežinėlį iš kelioliktos metų nelaimės, ir užtai pareikalauja $50 atlyginimo, tai gydytojas tampa apšauktas plėšiku. Bet, kuomet civiliškas advokatas pagelbsti apsilenkti nuo šešių mėnesių "vakacijų" kalėjime ir už tai pareikalauja $350, tai sušunka ura!

Apsišvietę žmonės turi daugiau reikalų su gydytojais, negu su advokatais, o tamsųs — daugiau su advokatais, negu su gydytojais.

Jei neturtas kenkia pašaukti gydytoją laike gimdymo, motinos rivalo atminti, jog kudikio akįs turi buti rupestingai atdarytos, nupraustos.

Užgimusio kudikio veidas reikia nuprausti kuoveikiausia. Muilo nereikia.

Išsyk reikia saugotis, kad nepaliestų akių su vandeniu neigi skaruliu. Kuomet veidas nupraustas — nuprausk akis. Vanduo prausimui akių reikia sutaisyti sekančiai: Pavirinkite puskvortę distiliuoto vandens ir atšaldikite. Paskiau įpilk vandenin du arbatinius šaukštukus boric acid.

Toks vanduo tinka prausimui akių. Nušluostymui akių, reikia turėt labai švarų šluostuvą, kiekvienai akiai atskirai. Toliau atidarykite kudikio akis ir įpilkite lašą ar du **Silver Nitrate** soliucijos. Reikia dabotį, kad **Silver Nitrate,** pasiektų akies obolius. **Silver Nitrate** turi buti nestipresnis, kaip vieno ar dviejų nuošimčių. Tokis vanduo ir **Silver Nitrate,** apsaugoja kudikio akis nuo aklumo.

Dr. Frank Allport tvirtina, kad viena penkta dalis neregių paeina nuo vadinamos **Ophthalmia neonatorum** (puliuotas uždegimas akių) Tiesa, **atrophy** (neišsivystimas)**aptic (akies)** . nervų, daugiausia buna priežaščia aklumo.

Suv. Valstijos kasmet išleidžia po $7,000,000 užlaikimui aklujų, geriau sakant kovai su aklumu. Tai vis pasekmės, kad gydytojai "perbrangiai plėšia".

Kuomet nužiurėtumet, jog kudikio akyse apsireiškė **Ophthalmia Neonatorum,** skubiai atiduokite kudikį ligonbutin. Tik ligonbutyj galima užtikt kompetentiškus gydytojus pasirengusius sutikti visus kėblumus.

Juo daugiau gyditojų, tuo greitesnė pagelba.

GELEŽIS MAISTAS.

Kraujas yra dvejopas, butent: raudonos ir baltos celės. Taip esti normališkame ir nenormališkame sveikatos stovyje. Kur raudonos selės perviršija baltas celes, ten matosi kuno jautrus gyvumas ir skaisti raudona iššiura. Bet kur baltos

(Seka ant 5 pusl.).

Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.
" 1 " 3 P. M.
" 7 " 8 P. M.
Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Tel. S. B. 2488

DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR

LIETUVIS

Gydytojas ir Chirurgas

506 Broadway, S. Boston, Mass

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,

So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Dr. Tessmer

DENTISTAS

306 Main St., Worcester, Mass.

viršui "Iver Johnson" kautuvės

Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatoms po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akiu Specijalistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviu. South Boston.

Biznieriai ir Profesionalai Garsinkitės "Sandaroje."

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytais iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Pranešimas

Pranešame, kad Darbo Žmonių Knygyno katalogai 1920 metų jau išsibaigė, gi 1921 dar negatavi, todel kurie negavote teiksitės atleisti. Dabar Darbo žmonių knygyno SANDĖLIS išaugo į taip didelį, kad ta vieta, kurioje dabar yra pasidarė per ankšta, prisieina ieškoti didesnės vietos, kurioje butų galima netik, kad visas Europoje ir Amerikoje išleistas lietuviškas knygas sutalpinti, o ir svetimtautiškų kad nemažai tilptų, tad del tos priežasties reikalinga taipat didelio katalogo, kokio dar lietuviški knygynai niekuomet neturėjo. Parupinimui to, reikia daug pinigų. Taipgi del stokos pinigų ir dėlei dar nežinomos vietos gali buti, kad ims laiko apie keli mėnesiai, kol viskas bus gatava ir todel, brangųs Darbo žmonių Knygyno rėmėjai, turėdami progos pasinaudokite per draugus, kurie gali ypatiškai atvažiuoti, arba patys atvažiuokite, mes užtikriname, kad čia gausite knygų, kokių kituose knygynuose negaunate, jau dabar turime galybę tik-ką iš spaudos ir jau atgabenta iš Lietuvos knygų, taipgi laikraščiai: "Lietuvos Ukininkas" 10c., "Socialdemokratas" 5c., "Sietynas" 30c., "Aušrinė" 30c., "Trimitas" 20c. "Mokykla ir Gyvenimas 50c. Siųskite užsakymus ir kartu pinigus šiuomi adresu:

J. B. AGLINSKAS,

3238 S. Halsted St., Chicago, Ill.

R.M.S.P.

ORDUNA Bir. 18, Liep. 30
ORBITA Liep. 2, Rugp. 13
OROPESA
Liepos 16, Rugp. 27

Geriausis pasiulyjimas del trečios klesos pasažierių

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York.

KAM KENTĖTI?

Raumatizmo, neuralgijos ir raumenų gėlimai greitai nustoja, jeigu patrini su

PAIN-EXPELLER

Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.

Žiurėk, kad gautum tikrąjį-garsųjį per daugiau kaip 50 metų.

Reikalauk, kad turėtų Ikaro (Anchor) Vaizbaženklį.

ŽEMLAPIAI IŠ LIETUVOS

Paskutiniomis dienomis gavome iš Klaipėdos Lietuvos žemlapių, kurios parduodame po $1.25. Tad, kurie norite, pasiskubinkite, nes jau baigiame sykiu su užsakymu siųskite ir pinigus "Sandaros" adresu.

PINIGAI IR LAIVAKORTĖS

Siunčiame pinigus Lietuvon žemiausiu dienos kursu, negu kitos įstaigos. Parduodame **Laivakortes** ant visų linijų didžiausių laivų. Padarome **pašportus** važiuojantiems Lietuvon. Atitraukiame gimines ir šeimynas iš Lietuvos. Patinkam keleivius ant visų New Yorko stočių. Siųsdami pinigus Lietuvon arba užsisakydami laivakortę visuomet išpirk Money Orderį ir adresuokite sekančiai:

AMBRAZIEJUS & DANIELIUS,

168 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Tel. Greenpoint 5975. (A. L. T. S. Nariai).

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT,

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Iškepa vištą - gražiai ir lygiai visą rudai.

Yra labai lengva pradėti kepti, kaip turi **NEW PERFECTION.** Atsuk dektuvą kolek pasirodo balta ugnis, nes balta ugnis pridonda daugiau karščio. Ilgas mėlinas kaminas, priveda visą šilumą į vidų pečiaus ir virtuvė pasilieka visiškai nešilta.

Nereikia vargti su virimu kaip turi **NEW PERFECTION.** Nereikia nei malkų nei anglių atnešt, nereikia nei dulkių šluoti nei pelenų nešti.

Daugiau kaip 3,000,000 šeimynų naudoja **NEW PERFECTION Vandenio šildomas Pečius** priduoda karšto vandenio, kiek tik reikia už mažą kainą.

Padarytas su 2, 3, ir 4 dektuvais. Pardoudami pas visus krautuvninkus.

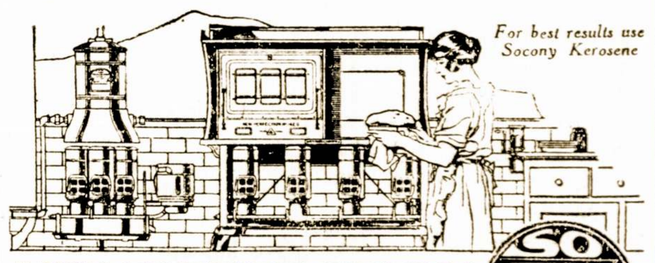

NEW PERFECTION

Oil Cook Stoves and Water Heaters

STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

Aš Esu Skilvio Daktaras

Taip, aš esu skilvio daktaras, ir aš žinau, kad žmones serga daugiausia, kada skilvis neveikia gerai. Yra žinoma, kad skilvis yra žmogaus mašinėrij. Jeigu skilvis neveikia, kas lavai kenkia žmogui ir puldo jo sveikatą. Kad skilvis gerai veiktų, vartokit SALUTARAS BITERIS. Kaina $1.50.

Reguliatorius del moterų, kurios kenčia betvarkę lyties. Jos pačios save pagydit negali ir reikalauja išlaukinės pagelbos, kurią mes manom kiti vaistai negalėjo pagelbėti. Todel mes rekomenduojam SALUTARAS REGULIATORIŲ del moterų. $1.00.

KRAUJO VALYTOJAS, kurio pats vardas išaiškina reikalingumą. $1.00.

SALUTARAS LINIMENTAS, del visokių kaulų gėlimo. $.50.

TRAJANKA, kas-gi nežino tos garsios musų namų gyduolės'

Jeigu negali pas savo Aptiekorių gauti musų gyduolių, kreipkis pas mus. Reikalauk musų surašo vaistų ir žolių — siunčiam dykai.

SALUTARAS DRUG & CHEMICAL COMPANY,

1707 S. Halsted St., (Dept. 109), Chicago, Ill.

Vietos Žinios.

BOSTONO RUBŲ FABRIKANTAI PRIKALTI PRIE GĖDOS STULPO.

Bostono siuvėjų streikas jau išlaimėtas. Nors Fabrikantų Sąjunga visokiais budais norėjo streikierių vienybę išardyti ir amalgamatų uniją visai sutriuškinti, bet tas jiems nepasisekė ir išėjo kaip tik atbulai: Fabrikantų Sąjunga likos visai sukrušta ir paguldyta ant nugaros, ir, pasidėkavojant darbininkų solidariškumui, fabrikantai patys prisipažįsta, kad jau yra pergalėti ir kad amalgameitų unija yra nepergalima. Todel dabar visi tie musų buvusieji ir dar tebeesantieji neprieteliai - fabrikantai, skubinas susitaikinti su unija ir pradėti dirbti. Užpereitą sąvaitę susitaikė dvi didelės firmos ir pradėjo dirbti, o pereitą sąvaitę susitaikė dar trįs firmos, ir dar su trimis eina derybos. Talbotas taip-gi nori taikyties, tik jis dar nenori paleisti tuos savo skebus. Du sykiu bėgo į New Yorką, norėjo tenai susitaikyti, bet ir ten pasakė jam, kad pirmiaus išvarytų skebus, tai tada ateiti prie taikos. Taigi dabar visi skubinasi taikyties, kad neliktų paskutiniai, o antgalo gali pritrukti darbininkų, susitaikoma senoms unijos išlygoms. tiktai numušama 10 nuošimtis užmokesčio.

Ir taip po ilgos ir sunkios musų kovos prieita prie pergalės, ir greitu laiku sugrįžime visi į darbą su pasididžiavimu prieš tuos musų kruvinus šašus, kurie musų kraują gėrė ir iš musų tyčiojos per 10 mėnesių, išdavinėjo mus policijai ir po teismus tąsė. Taigi, draugai siuvėjai, nepamirškim jų kruvinų darbų ir nepriimkime jų daugiaus už savo draugus. Tegul jie draugauja su tais, su kuriais dabar buvo susidraugavę ir mus per tokį ilgą laiką kankino. Tiktai, draugai, laikykimės vienybės iki galo musų pergalės, o musų laimėjimas užtikrintas. Šalin streiklaužiai iš musų tarpo! Šalin fabrikantų agentai! Lai gyvuoja darbininkų vienybė! Lai gyvuoja amalgameitų unija ant visados!

Spaudos Komisija:
J. J. Peldžius.
J. Patrick,

SVEČIAS.

Šią sąvaitę "Sandaros" Redakciją ir Administraciją atlankė Antanas Karpavičius iš New London, Conn.

SUSIRINKIMAS.

Susirinkimas A. L. T. Sandaros 7 kp. bus birželio 15 d., serodos vakare, prasidės 7:30 val., savam kambaryje, 327 E St., So. Boston. Malonėkite visi buti, nes yra daug svarbių reikalų apsvarstyti ir bus tariama kaslink rengiamo apskričio išvažiavimo liepos 4 d. Todel nepamirškite visi buti.

Sekr. **A. Rasimavičius.**

MOKINIŲ KONCERTAS.

Liepos 3 d. Lietuvių Svetainėje bus koncertas metinio Lietuviškosios Konservatorijos mokinių kurso užbaigimo. Kaip kas metai, bus akyvas koncertas ir drauge išdalinimas paliudyjimų baigusiems muzikos kursus.

PASEKMINGOS PRAKALBOS.

Pereitą pėtnyčia, birželio 10 d., Lietuvių svetainėje buvo Simano Daukanto Mokyklos prakalbos. Prakalbos nusisekė visais atžvilgiais. Kalbėtojais buvo "Keleivio" redaktorius gerb. St. Michelsonas, advokatas F. J. Bagočius ir gerb. Antanas Ivaškevičius. Žmonių, nežiurint, kad tai buvo prastas vakaras ir didelis karštis, prisirinko pilna svetainė. Čia prisidėjo nemažai ir "Jovo, Džiovo" organas "Darbininkas," kuris vienam savo numeryje vietinėse žiniose pašventė čielą špaltą begarsindamas jų neįvykimą ir drauzdamas katalikus į jas neeiti . Už tat katalikai ir suužė į šias prakalbas. Mat ir jis, "vyras", užsimanė pamokyti So. Bostono katalikus. Žiurėk, tamistėli, savo davatkų ir vyčių, nes tuojaus ir tų tau mažai liks. Bet grįžkime prie pačių prakalbų. "Keleivio" redaktorius, gerb. St. Michelsonas, kalbėjo Mokyklos dalykais. Jausmingoje kalboje jis labai puikiai nušvietė, prirodydamas pavyzdžiais, faktais ir atsitikimais, reikalingumą mokyti lietuvių vaikus lietuvių kalbos, rašybos, historijos ir geografijos, kaip mokslo, taip ir "biznio" žvilgsniu. Paėmęs iš Lietuvos istorijos nuo tų laikų, kada Vytautas po Žalgirių sutriuškino kryžeivių galybę. Užduodamas pats sau klausimą: "Kodel Lietuvai, esant pergalėtoja, per kelis šimtus metų neliko jos nei vardo, kada tuo tarpu sumušti kryžeiviai išaugo į milžinišką tautą, dabartinę Vokietiją"? "Todel", sako gerb. kalbėtojas: "kad Vokietijoje prasidėjo mokslo gadynė, tuo tarpu Lietuvą užpludo lenkiški Jezujitai, baudžiava, o po tam lenkų sukelta prieš rusus revoliucija Lietuvoje davė rusams progą uždrausti mus kalbą ir spaudą." Paskui nurodė, kodel tikėjimas neturėtų buti mokyklose, vėl duodamas pavyzdžius: "Tikėjimas mus mokina," sako gerb. kalbėtojas: "Kad tuojaus už debesų yra dangus, kur esąs Dievas su savo šeimyna ir su šventaisiais, mokslas-gi sako: kad bilijardai bilijardų mylių yra tiktai dausos, eteras, erdvė kur viena saulė su visa savo sistema sukasi aplink kitą didesnę ir taip toliau." Tikėjimas sako, kad Dievas Adomą nulipino iš molio tokį, kaip kad dabar yra, o jog taip tvirtindamas nei vienas daktaras nepereitų ekzamino nei vienoje civilizuotoje šalyje. Pagaliaus, jeigu jau yra dangus, tai jeigu davatka, kuri visą savo amžių nieko gero nenuveikė, tik su ražančiais tolydžio atkartojo "Tėve musų" ir "Sveika Marija", tai toks Edisonas, kuris tiek gero žmonijai padarė ir kuris į jokį dangų netiki, taipgi eis dangun.

Antras kalbėjo gerb. Ivaškevičius, kuriam teko garbė, kaipo vienam iš šešių matytis su prezidentu Harding'u. Labai puikiai nupiešė lietuvių veikimą Washingtone. Iš gerb. Ivaškevičiaus kalbos, labai rimtos ir taktingos matėsi, kad klerikalai visados buvo vientik vienybės ardytojai. Tarp kit-ko kalbėtojas pasakė: kada advokatas Bagočius ir kun. Bučis tapo supažindinti, tai kun. Bučis atsisakė paduoti ranką, bet kada Bagočius buvo perstatytas kalbėti ir savo kalboje aštriai kritikavo klerikalus, tai pabaigus Bagočiui kalbą, kunigas Bučis pats priėjęs pasveikino Bagočių. (Mat klerikalui pirma turi išperti kailį, tik tada jo chamizmas sumažėja).

Paskutinis kalbėjo advokatas Bagočius. Jis papildė gerb. Ivaškevičiaus kalbą, pasakojo apie klerikalų "somersolcus", Lietuvių suvažiavime, koki jie geri akrobatai, kaip jie moka ragožiuoti, tai buk veikianti Lietuvos naudai, kaipo atstovai, tai jau tik kaipo svečiai, tai vėl veržiasi buti atstovais — žodžiu, visi trįs klerikalų Federacijos atstovai: kun. Bučis, kun. Jakaitis ir L. Šimutis; su septyniais savo pakalikais: Česnulevičiukais, Bielskiais, Mostowskiais ir keturioms davatkoms (viso jų buvo vienuolika iš šimto penkiųdešimtų atstovų) nieko daugiau nedarė, kaip tik bandė suardyti Lietuvių Konferenciją. Taipgi kalbėtojas pranešė, kad buvusis Lietuvos atstovas, J. Vileišis, 25 birželio išvažiuoja į Lietuvą, o jo vieton atvažiavo Voldemaras Čarneckis. Advokatas Bagočius sakė: nors jis yra ne mano partijos žmogus, kaip nebuvo ir J. Vileišis, bet jis yra atsiųstas Lietuvos valdžios ir mes turime su juo skaitytis, jį pagerbti ir be reikalo neužsipuldinėti vien tik todel, kad jis yra ne musų žmogus. Sakė: "aš labai norėčiau, kad mes So. Bostoniečiai, kurie priėmėme pirmutinę misiją, kad priimtume ir antrąjį atstovą gerb. V. Čarneckį, parengdami gražią vakarienę, pirmąjį išleistume, naują priimtume. Prakalbos pasibaigė vienuoliktą valandą ir visi žmonės laukė iki galo. Kai-kurie tėvai prirašė prie mokyklos savo vaikučius, ir parduota tikietų apie už $20.00 mokyklos parėmimui. S. N.

SANDARIEČIAI! UŽRAŠYKITE LAIKRAŠTĮ "SANDARĄ" SAVO GIMINĖMS LIETUVON, SUPAŽINDINKITE JOS SU MUSŲ VEIKIMU LINK LIETUVOS LAISVĖS.

BALIUS!

Rengia L. M. P. D. "Apšvieta"
KETVERGO VAKARE,
BIRŽELIO - JUNE 16 D., 1921
LIETUVIŲ SALĖJE,
Kampas E ir Silver Streets,
SO. BOSTON, MASS.
Pradžia 7:30 valandą vakare

GERBIAMIEJI:—

Nors jau daug yra buvę balių So. Bostone, bet tokio baliaus dar nėra buvę, kaip kad šis bus.

Nes žinote gerai, jog moterįs visuomet linksmus vakarus surengia. Taigi ir ant šio baliaus, netik kad bus parengta skanių valgių ir puikiausių gėrimų, bet dar kiekviena prisižadėjo atsivesti r po gražią dukterį, kad susirinkę jaunikaičiai turėtų su kuo linksmai pašokti.

Todel, nepraleiskite šios puikios progos, nes retai pasitaiko.

Širdingai visus kviečia,
MOTERŲ DRAUGIJA.

Pirmas Piknikas!

RENGIA A. L. T. SANDAROS 24 KP.

Nedelioje, Birželio-June 29 d., 1921

Pradžia 12 val. dieną.

ANT KVARACIEJAUS FARMOS,
Tarpe Carry St., ant Vermont Avenue, Montello, Mass.

GERBIAMOJI LIETUVIŠKA VISUOMENĖ!

Turime už garbę pakviesti ant pirmutinio šios vasaros pikniko, ant kurio malonėkite atsilankyti kaip vietniai ir iš apielinkių miestų lietuviai, kuriame su įvairiais žaislais visi draugiškai pasilinksminsime ant tyro oro r prie progos pasivaišinsime su gardžiais užkandžiais ir gėrimais.

PASTABA: Einant ar važiuojant Ames St. iki Carry St. ir pasisukus į Vermont Ave. tiesiog į pikniko vietą.

PASTABA: Jei lytų, tai bus perkelta ant sekančio Nedėldienio, Birželio 26. **SURENGIMO KOMITETAS.**

AR VISI ŽINOTE?

KAD, 4 LIEPOS, 1921

BUS

PIKNIKAS

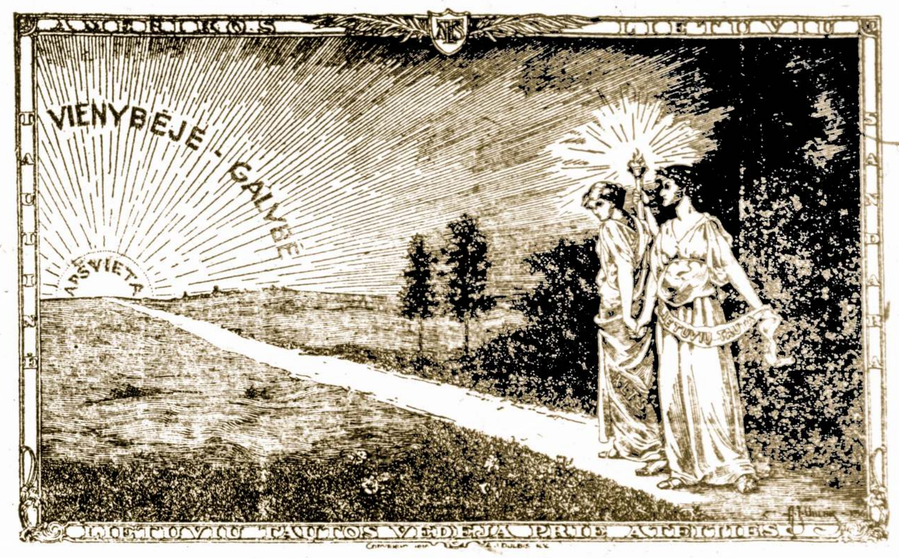

Daug įžymių svečių bus iš visų apielinkinių valstijų.

Kalbės įžymiausi kalbėtojai ir dainuos garsiausi chorai.

RENGIA AMERIKOS LIETUVIŲ TAUT. SANDAROS NAUJ. ANGL. APSKRITYS.

LAKE WAUSHAKUM PARKE, FRAMINGHAM, MASS.

Prasidės 10 val. ryte ir trauksis iki 10 val. vakare.

GERBIAMIEJI:—

Vienas iš didžiausių piknikų Naujoje Anglijoje. Minėtas parkas yra vienas išgražiausių parkų, nes randasi prie didelio ežero ir aplink labai puikus pušynas. Yra didelė salė šokiams, kurion telpa penki šimtai porų šokikų. Bus įvairių žaislų. Ir taipgi susidės gana didelis muzikalis programas. Yra užkviesti keli chorai dalyvauti. Apart minėtų chorų jau prisižadėjo dalyvauti D. ir M. Dr-jos "Gabijos" choras po vadovyste komp. M. Petrausko. Žodžiu sakant visi bus pilnai užganėdinti. Užtikrinam kad kiekvienas jausitės, kaip rojuje. **SPAUDOS KOMISIJA**

PASARGA: — Važiuojant iš Bostono imkite Framingham karą nuo Park Sq. ir važiuokite iki Framingham arba nuo Park Sq. Subway Chesnut Hill karą ir mainytis ant viršminėto karo Framingham, išlipus eiti Hollis St., ir Parkas.

NOTARAS

(Rejentas)
JONAS D. SEKYS,
101 Oak St., Lawrence, Mass.

Koki tik legališki popieriai ar dokumentai reikia padaryti ar užtvirtinti, tai čia tas viskas daroma su geriausiu rupestingumu ir už prieinamą kainą, kaip tai: **visoki liudymai, daviernastys, pirkimo bylos, vekseliai, pasai** ir t. t.

Parsiduoda

12 šeimynų namas, neša randos $105.00 į mėnesį. Randasi arti karų linijos, bažnyčios ir mokyklos. Prekė tiktai $6,500, parsiduoda ant lengvų išlygų.

Kreipkitės pas:

A. MIZARĄ,
361 Broadway, S. Boston, Mass.

Parsiduoda

PARSIDUODA AUTOMOBILIUS "FORD COUPE" už labai pigiai. Matyti ir visas informacijas gauti galite pas **Mr. F. RUSSELL, Broadway Garage, 541 Broadway, So. Boston.**

BIZNIERIAMS GERIAUSIOS PASEKMĖS GARSINTIS "SANDAROJE."

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Švariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitikrinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.
304 W. Broadway,
So. Boscton, Mass.

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užeiga, arti Lietuvių svetainės.

A. ABAZORIUS,
301 E. St., So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška
UŽEIGA
pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Laikrodžiai Atpigo

16 S. Vyriško didumo, šriubeliu varomas, ant 21 akmens, 14 k. kaušiukai gvarantuoti ant 25 metų .... 25 doleriai
Siuskite užsakymus, nes greit gali išsibaigti.

P. VALUKONIS
375 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.